

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

Biała Rawska, 2021

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska
Wykonana na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Biała Rawska na lata 2021 – 2030
oraz innych dokumentów strategicznych i planistycznych

opracowana przez:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „BaSz”

przy współpracy:

Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska

Spis treści

1. UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE	5
1.1. Położenie administracyjne i warunki przestrzenne gminy	5
1.2. Zagospodarowanie terenu.....	8
1.3. Uwarunkowania geograficzne gminy	12
Geologia.....	12
Gleba.....	12
Bogactwa mineralne	13
Warunki wodne	13
Warunki klimatyczne	15
1.4. Komunikacja i transport	15
1.5. Uwarunkowania przestrzenne dziedzictwa kulturowego	18
2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE.....	22
2.1. Sytuacja demograficzna.....	22
2.2. Infrastruktura mieszkaniowa	27
3. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	29
3.1. Potencjał gospodarczy	29
Podmioty gospodarcze	29
Tereny inwestycyjne	33
Rolnictwo	33
3.2. Rynek pracy i bezrobocie	35
4. ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA	38
4.1. Środowisko przyrodnicze.....	38
Lasy i tereny leśne	38
Obszary chronione.....	39
4.2. Infrastruktura techniczna	40
Gospodarka wodno-ściekowa	40
Gospodarka odpadami komunalnymi	41
Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	43
Zaopatrzenie w energię ciepłą	44
Zaopatrzenie w paliwa gazowe	45
Odnawialne źródła energii.....	45
5. PROBLEMY SPOŁECZNE, KAPITAŁ I INFRASTRUKTURA	47
5.1. Wychowanie przedszkolne i edukacja	47
5.2. Pomoc społeczna	49

5.3. Ochrona zdrowia	51
5.4. Kultura, sport, rekreacja	52
Kultura	52
Kultura fizyczna, rekreacja, turystyka.....	53
5.5. Bezpieczeństwo publiczne.....	55
5.6. Aktywność społeczna i współpraca ponadgminna	57
6. BUDŻET I POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY	59
6.1. Finanse gminy Biała Rawska	59
6.2. Polityka inwestycyjna gminy i środki zewnętrzne	63
Załącznik 1.....	66
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW	72

1. UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE

1.1. Położenie administracyjne i warunki przestrzenne gminy

Gmina Biała Rawska to gmina miejsko-wiejska leżąca w województwie łódzkim, w powiecie rawskim. Siedzibą władz gminy jest miasto Biała Rawska. Powierzchnia gminy wynosi 208,24 km², w tym powierzchnia miasta 9,52 km².

Wschodnia granica gminy jest jednocześnie granicą województwa łódzkiego z województwem mazowieckim. Gmina Biała Rawska sąsiaduje z:

- gminami wiejskimi powiatu rawskiego: Rawa Mazowiecka, Regnów i Sadkowiec,
- gminami powiatu skierniewickiego: Kowiesy i Nowy Kawęczyn,
- gminami województwa mazowieckiego: Błędów w powiecie grójeckim oraz Miastem i Gminą Mszczonów w powiecie żyrardowskim.

Biała Rawska jest największą obszarowo gminą powiatu rawskiego, stanowi 32% jego powierzchni oraz 1,14 % powierzchni województwa łódzkiego.

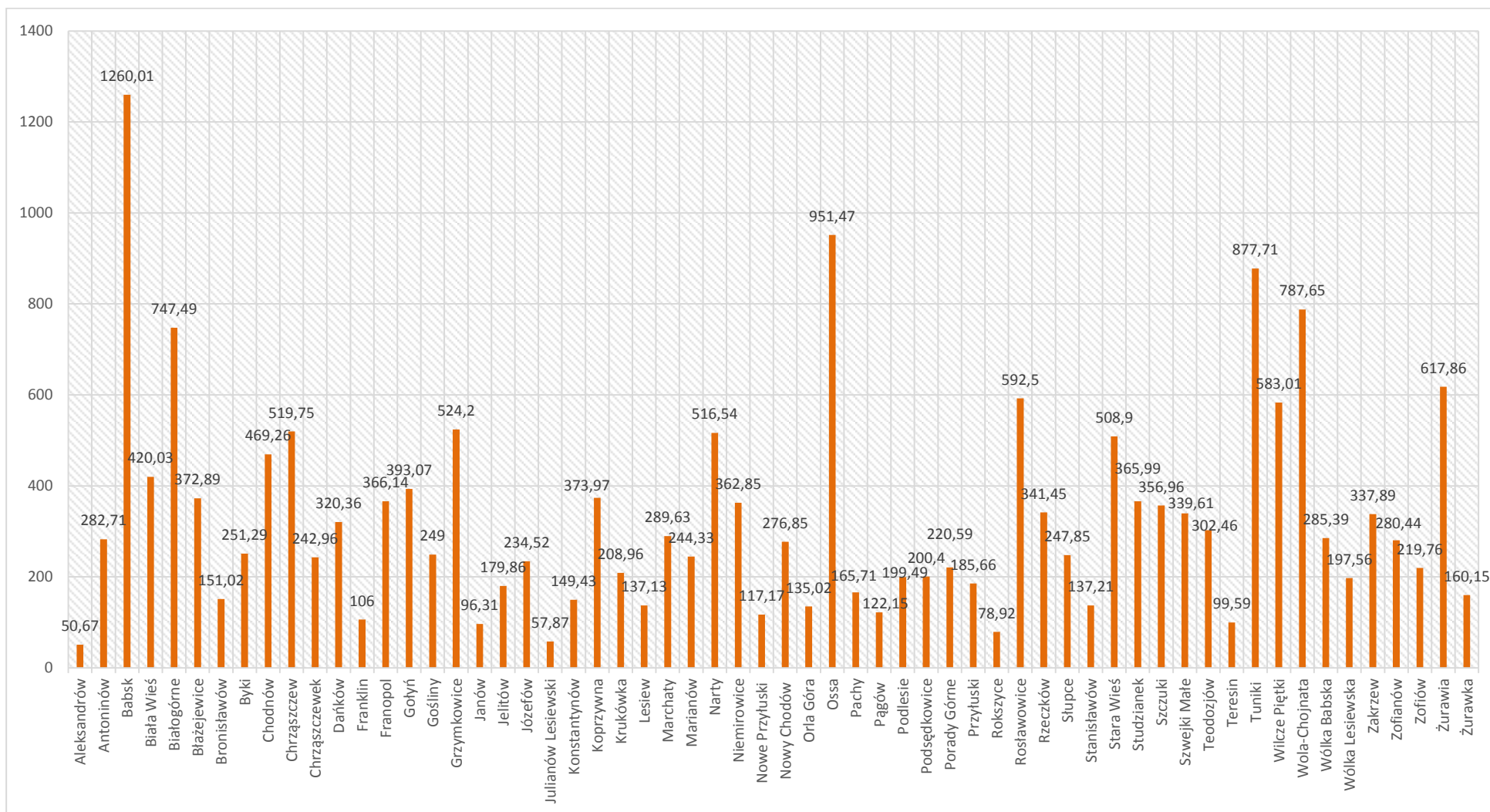
Gmina położona jest w odległości od miasta powiatowego Rawa Mazowiecka około 16,5 km, około 31 km od Grójca, 37 km od Skierniewic, 70 km od Warszawy i 75 km od Łodzi.

Wewnętrzny podział administracyjny gminy obejmuje miasto Biała Rawska oraz – jako jednostki pomocnicze – 57 sołectw.

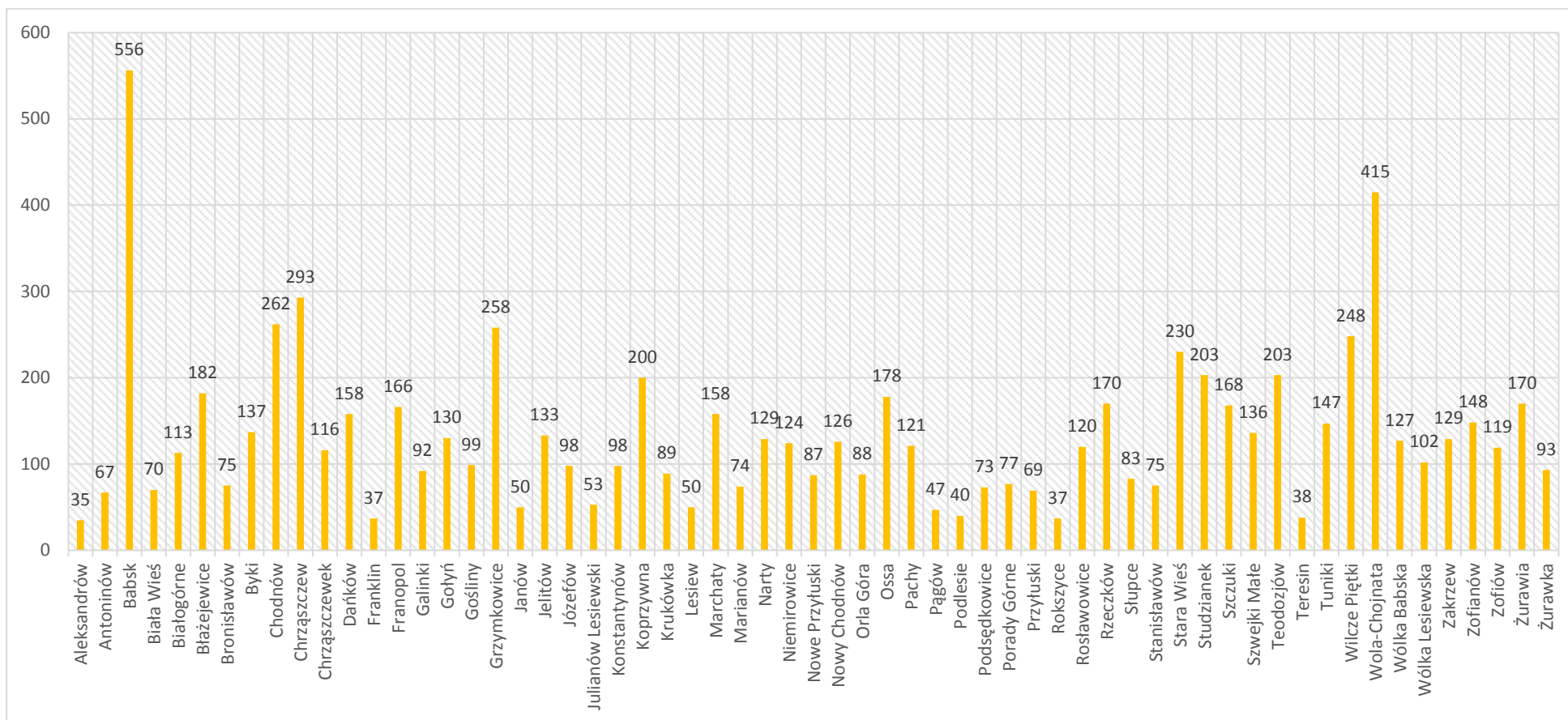
Rysunek 1. Położenie gminy Biała Rawska na terenie powiatu rawskiego (dane: geoportal powiatu rawskiego)

Wykres 1. Powierzchnia miejscowości w gminie Biała Rawska w ha (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wykres 2. Liczba mieszkańców miejscowości na terenie gminy Biała Rawska w roku 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Miasto Biała Rawska ma powierzchnię 9,52 km i zamieszkiwane jest przez 3 064 mieszkańców. Jest zatem największą jednostką administracyjną w gminie. Na terenie miasta znajdują się wszystkie instytucje z zakresu administracji gminnej, inne jednostki administracyjne oraz infrastruktura społeczna. W miejscowości krzyżują się również główne szlaki komunikacyjne gminy, w tym trasa wojewódzka 725, którą odbywa się tranzyt towarów.

Największe pod względem powierzchni miejscowości w gminie to: Babusk i Ossa, a najmniejsze: Aleksandrów i Julianów Lesiewski.

Pod względem liczby ludności najludniejsze są miejscowości Babusk i Wola-Chojnata, obie powyżej 400 mieszkańców. Powyżej 250 mieszkańców posiadają miejscowości: Chrzyszczew, Chodnów i Grzymkowice. Natomiast najmniej liczne miejscowości to Aleksandrów, Rokszyce, Franklin i Teresin – wszystkie poniżej 40 mieszkańców.

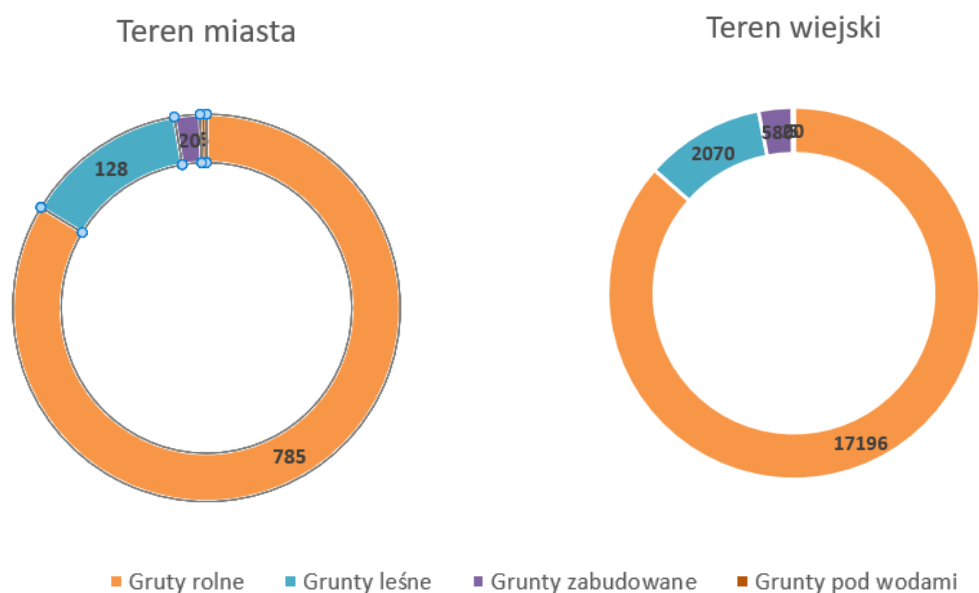
1.2. Zagospodarowanie terenu

Dla terenu gminy Biała Rawska funkcjonuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz 68 uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym: 27 dla terenu miasta i 41 opracowanych dla terenu wiejskiego (wykaz w Załączniku 1. Obowiązujące na terenie gminy Biała Rawska dokumenty planistyczne, w tym: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego). Podstawowe ustalenia „Studium...” obejmują kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy z aspekcie: struktury przestrzennej, przeznaczania terenów pod konkretne funkcje, ochrony środowiska, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, społecznej, kształtowaniu przestrzeni rolniczej oraz leśnej.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie gminy Biała Rawska na dzień 1 stycznia 2021 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Grunty	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	
		Miasto	Wieś
Grunty rolne		785	17 196
Grunty leśne		34	2 070
Grunty zabudowane i zurbanizowanie	Tereny mieszkaniowe	36	25
	Tereny przemysłowe	14	18
	Inne tereny zabudowane	28	23
	Tereny niezabudowane	1	1
	Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	8	12
	Użytki kopalne	0	4
	Tereny komunikacyjne	41	497
	Ogółem	128	580
Grunty pod wodami		5	20
Użytki ekologiczne		0	5
Tereny różne		0	1

Wykres 3. Przeznaczeni gruntów na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

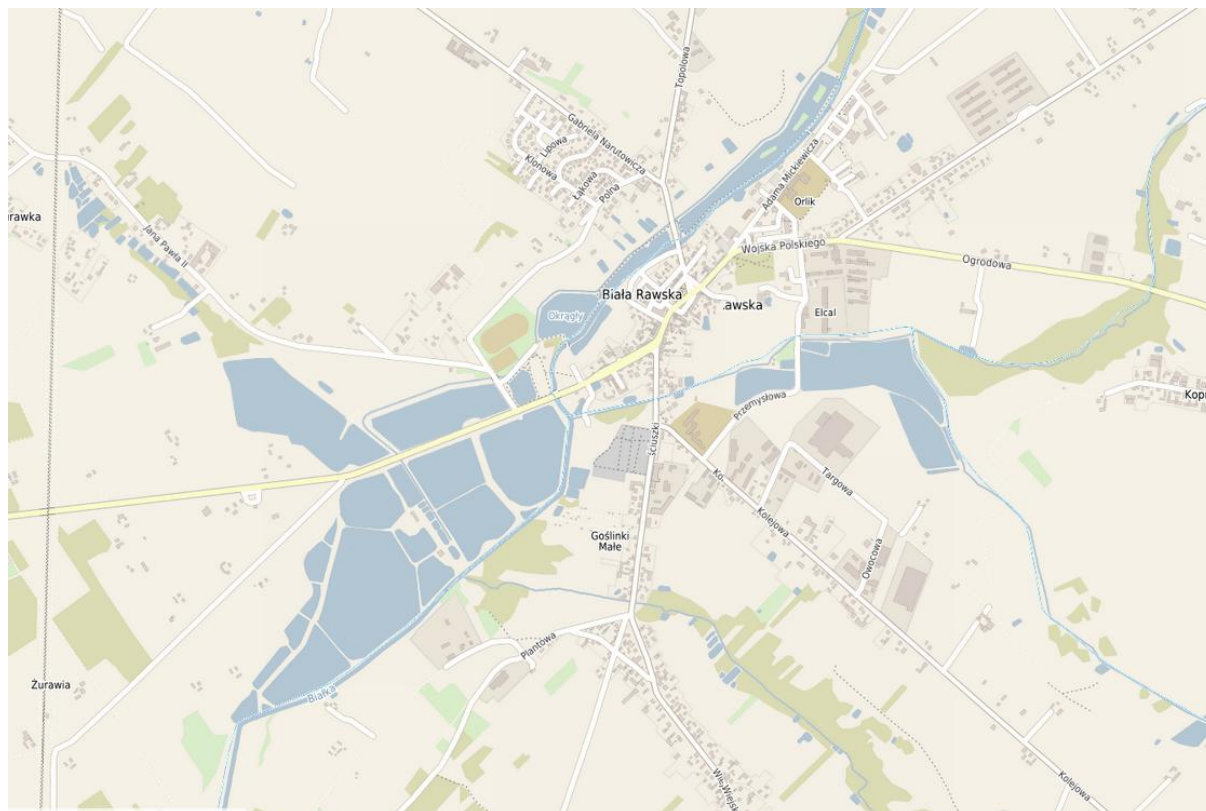
Struktura przestrzenna osadnictwa ukształtowała się na planie centralnie położonego ośrodka – miasta Biała Rawska – z wychodzącymi promieniste drogami w kierunkach: Rawa Mazowiecka, Grójec, Nowe Miasto, Ryłsk, Regnów, Babusk, Kowiesy, Osuchów, Wilków, Zalesie i Błędów, które zapewniają optymalną obsługę komunikacyjną obszaru gminy. Na strukturę przestrzeni miasta wpływ ma utrzymanie ekologicznego korytarza doliny rzeki Białki ze stawami rybackimi.

Miasto skupia infrastrukturę administracji publicznej, infrastrukturę społeczną, placówki usługowe, bankowe, ubezpieczeniowe, handlowe, zakłady produkcyjne i inne. Podstawowymi funkcjami miasta są: usługi społeczne, administracyjne i mieszkalnictwo, a funkcjami uzupełniającymi są: produkcja i obsługa rolnictwa, rybactwo.

Teren miasta tworzy zwarty układ osadniczy oparty na centrum (czyli najstarszych fragmentach zabudowy miasta) skupiony na osi rynek – kościół – pałac. Dalsza zabudowa zaczęła się kształtować w wyniku wydłużania się pasm zabudowy (głównie mieszkalnej) wzdłuż dróg wylotowych z miasta oraz powstawanie nowej osiedlowej zabudowy jednorodzinnej po północno-zachodniej stronie rzeki Białki.

W większości sołectw wiodącą funkcją zagospodarowania przestrzeni jest rolnictwo lub sadownictwo, natomiast funkcjami uzupełniającymi są: produkcja i obsługa produkcji rolniczej, a także na terenach atrakcyjnych środowiskowo – indywidualna zabudowa rekreacyjna.

Rysunek 2. Mapa uwarunkowań przestrzeni i rozmieszczenia zabudowy na terenie miasta Biała Rawska (dane: <https://bialarawska.e-mapa.net/>)

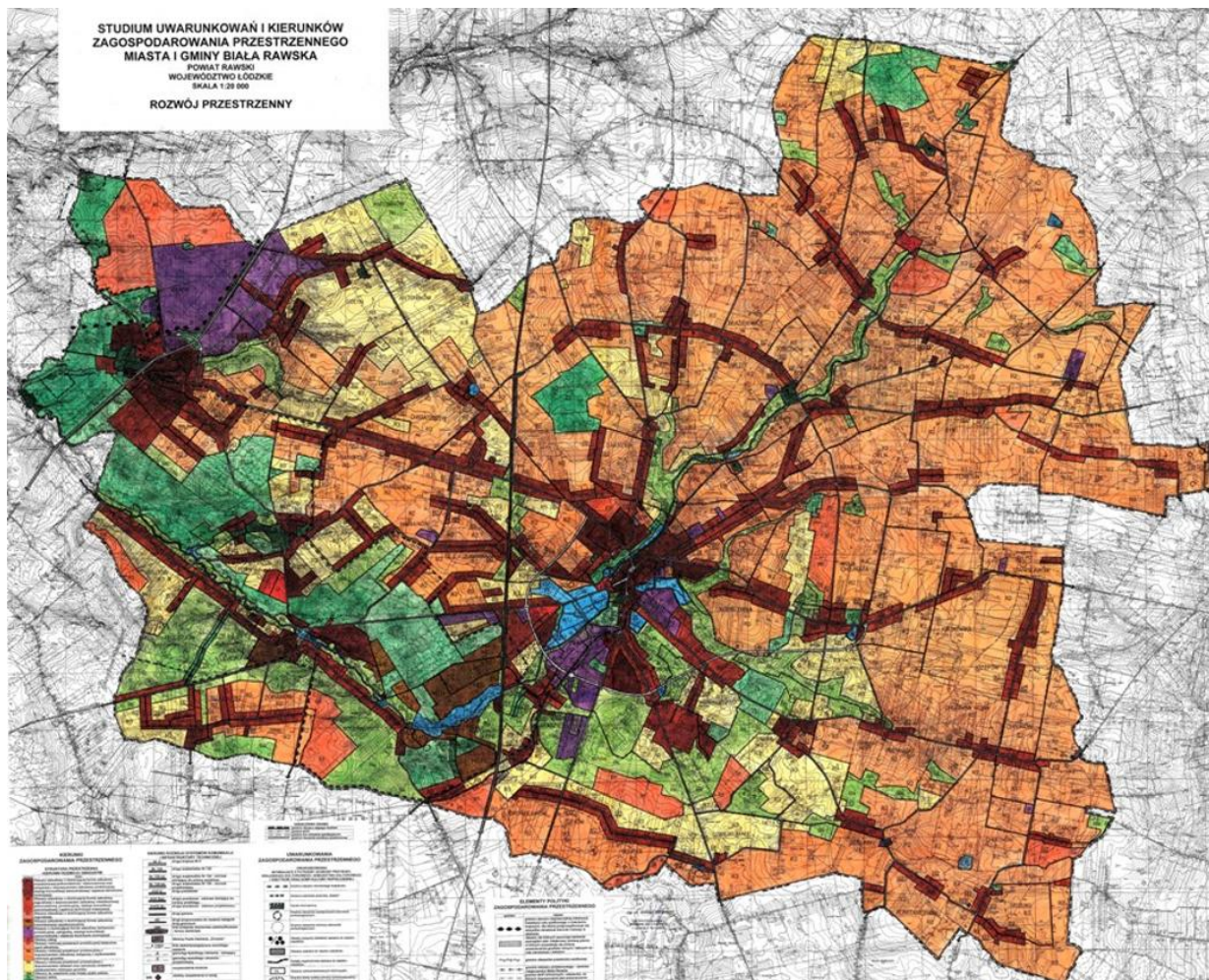

Na rozmieszczenie terenów zabudowy mieszkalnej i niemieszkalnej na terenie gminy wpływ miały: sieć hydrograficzna obszaru, układ komunikacyjny, zajmowanie terenów leśnych pod uprawy rolne. Podziały gospodarstw rolnych. Na tej bazie powstały pasma zabudowy zagrodowej w południowej części gminy – rejon miejscowości: Jelitów, Teodozjów, Rośladowice; Zofianów, Bronisławów, Zofiów, Słupce; Janów; Orla Góra – oraz rozproszona zabudowa w centralnej i północnej części gminy.

Tabela 2. Zestawienie budynków na terenie gminy Biała Rawska – stan na 1 stycznia 2021 r. (dane Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	Liczba budynków	
	Teren miasta	Teren wsi
Nieruchomości ogółem	1 738	4 873
Budynki mieszkalne	624	1 538
Budynki przemysłowe	28	8
Budynki transportu i łączności	185	8
Budynki handlowo-usługowe	99	25
Zbiorniki silosy, budynku magazynowe	30	19
Budynki biurowe	16	3
Budynki szpitali, zakładów opieki medycznej	6	1
Budynki oświaty, nauki, kultury, budynki sportowe	13	9
Budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	356	3 103
Inne budynki niemieszkalne	413	159

Rysunek 3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska (dane: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała Rawska)

"Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy" nie przewiduje zasadniczych zmian w jej strukturze przestrzennej. Obszar gminy będzie utrzymany jako sfera produkcji rolniczej, w tym głównie sadowniczej.

Pozostałe charakterystyczne cechy struktury przestrzennej gminy Biała Rawska (na podst. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania):

- koncentracja zabudowy mieszkaniowej i obiektów usługowych w ośrodku gminnym – teren miasta – i miejscowości Babsk,
- ukształtowane pasma zabudowy zagrodowej w zachodniej części gminy,
- rozproszona zabudowa zagrodowa w pozostałych miejscowościach, ze słabo ukształtowanymi pasmami przy drogach powiatowych lub gminnych,
- występowanie zabudowy wielorodzinnej poza miastem Biała Rawska w miejscowościach Babsk, Galinki, w których funkcjonowały wielkoobszarowe państwowe gospodarstwa rolne,
- tereny rolne na terenach dawnych PGR-ów,
- sporadyczne występowanie zabudowy jednorodzinnej w pasmach zabudowy zagrodowej,
- obiekty infrastruktury społecznej znajdują się w większych miejscowościach w gminie,
- występowanie zabudowy rekreacyjnej w formie budynków rekreacji indywidualnej w miejscowościach: Ossa, Pągów, Rosławowice, Żurawia, Teodozjów, Podsędkowice,

Zakrzew i Białogórne, gdzie poza zabudową indywidualną funkcjonuje największy obszarowo obiekt rekreacyjny,

- niewielkie obszary leśne skoncentrowane głównie w południowo-zachodniej części gminy,
- dominujące obszary otwarte terenów rolnych – w większości z uprawami sadowniczymi,
- tereny inwestycyjne przeznaczone na cele produkcyjne – większe obszarowo w miejscowościach: Biała Rawska, Babsk, Gołyń, Studzianek, Żurawia,
- tereny chronione znajdujące się na terenie gminy to: Bolimowsko – Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Rezerwat Przyrody Babsk w Nadleśnictwie Skierniewice.

1.3. Uwarunkowania geograficzne gminy

Geologia

Gmina Biała Rawska, zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego, leży na terenie prowincji Nizin Mazowiecko-Podlaskich, w podprowincji Wzniesienia Południowomazowieckie, które stanowią region przejściowy od Nizin Środkowopolskich do Wyżyny Małopolskiej. Gmina leży w obrębie mezoregionów: Wysoczyzny Rawskiej i Wzniesień Łódzkich.

Wysoczyzna Rawska znajduje się na północ od doliny Pilicy i na wschód od doliny Rawki. Na jej powierzchni występują gliny morenowe.

Wzniesienia Łódzkie to wyżynny półwysep wysokości podana 250 m n.p.m., zbudowany z luźnych utworów czwartorzędowych – piasków i glin.

Obszar gminy jest pofalowaną równiną, z pagórkami morenowymi i dolinami rzecznyymi. Główną rzeką jest Białka, stanowiąca dopływ Rawki (dorzecze Bzury). Rzeźba terenu pochodzenia polodowcowego, ukształtowana przez trzykrotne nasunięcia lądolodów w plejstocenie. Czwartorzędowy lądolód pozostawił pokrywę utworów gliniastych i piaszczysto-żwirowych o miąższości 30 – 100 m.

Teren gminy Biała Rawska położony jest na wysokości około 150 – 180 metrów n.p.m., najniższy punkt: 130,5 m n.p.m., najwyższy: 203 m n.p.m.

Gleba

Gleby, występujące na terenie gminy, są w większości pochodzenia mineralnego: pseudobielicowego i brunatnego. Gleby organiczne występują w dolinie Białki i jej dopływów. Są to gleby madowe i mułowato – torfowe.

Na terenie gminy istnieją korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, zwłaszcza sadownictwa i warzywnictwa. Gleby są przydatne do prowadzenia produkcji rolnej ze względu na fakt, że ponad 70 % powierzchni użytków rolnych stanowią gleby w klasie III i IV, wykształcone na glinach zwałowych:

- gleby klasy IIIa zajmują 2,38 % gruntów ornych,
- gleby klasy IIIb – 25,55 %,
- gleby klasy IVa – 25,61 %,
- gleby klasy IVb – 17,6 %.
- najśłabsze gleby zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej stanowią łącznie 28,80 % gruntów ornych.

Bogactwa mineralne

Surowce mineralne występujące na terenie gminy Biała Rawska są genetycznie związane z budową geologiczną. Są to głównie utwory czwartorzędowe, takie jak gliny zwałowe, piaski, iły, przykrywające wapienie i margle.

W gminie udokumentowano złoża kruszywa naturalnego: Dańków, Gołyń, Teodozjów, Wola-Chojnata, Wola-Chojnata I. Eksploatowane są piaski i żwiry z jednego złoża w Woli-Chojnacie I. Złoże to posiada decyzję na wydobycie kruszywa – z dnia 07.10.2009 r. (znak OS.IM. 1710-4/09). Dla złoża Narty II został wykonana dokumentacja geologiczna, zawierająca ustalenie zasobów bilansowych w ilości 12.751,80 Mg. Na rozpoznanie i poszukiwania surowców posiada koncesję prywatna firma.

Surowce naturalne w gminie nie mają znaczenia przemysłowego.

Warunki wodne

Gmina Biała Rawska według hydroregionalnego podziału Polski zajmuje południowo-zachodni skraj regionu południowo-mazowieckiego, który stanowi południową część makroregionu wschodniego Niżu Polskiego.

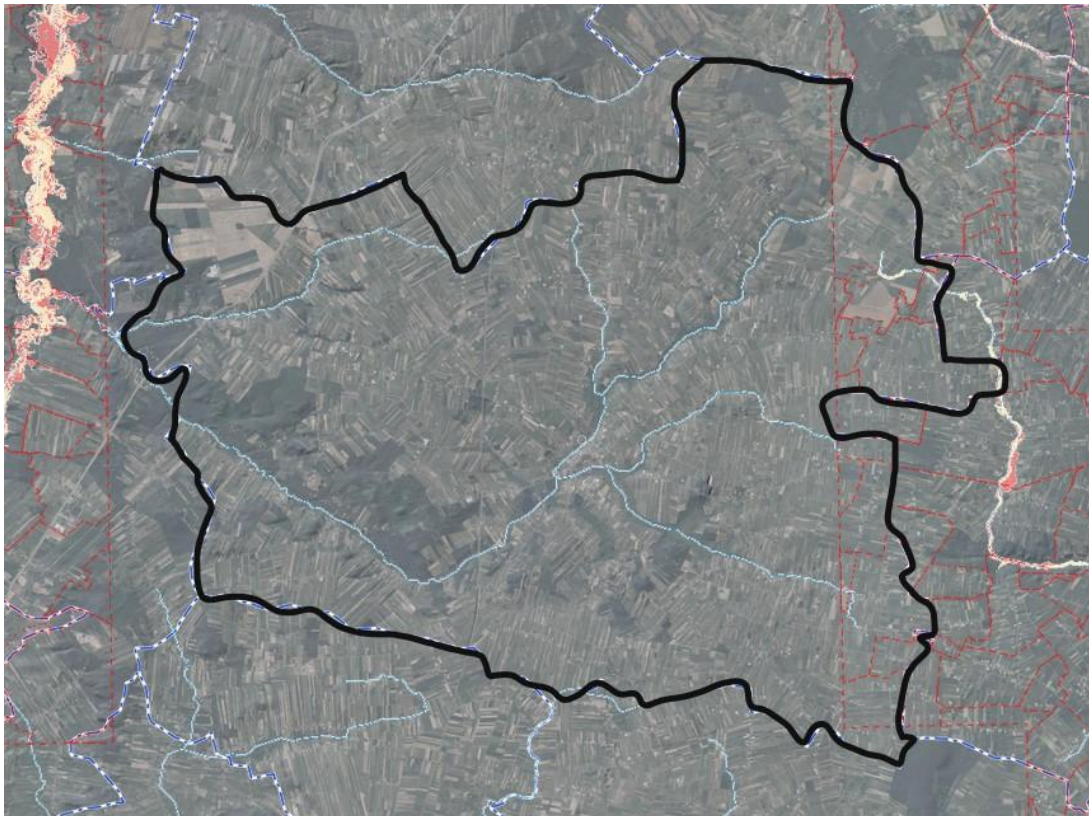
Gmina leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215A – Subniecka Warszawska (część centralna). Jest to zbiornik trzeciorzędowy. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą tys. 145 m³/dobę, średnia głębokość ujęć wynosi 180 m.

Na terenie gminy rozciąga się obszar wysokiej ochrony zbiorników wód podziemnych (OWO).

W gminie występują trzy poziomy wodonośne, o zasięgu regionalnym:

- poziom kredy górnej – ten poziom wodonośny tworzy jeden zespół wodonośny o wodach mieszanych porowoszczelinowych, bez wyraźnego podziału na poziomy,
- poziom trzeciorzędu – składa się z dwóch poziomów wodonośnych: oligoceńskiego i mioceneńskiego, w obszarach krańcowych często poziom ten łączy się z górnokredowym i posiada wspólną z nim warstwę wodonośną,
- poziom czwartorzędu – występują przeważnie dwa główne poziomy wodonośne nadmorenowy i podmoredowy. Poziom nadmorenowy występuje w dolinach rzecznych i w obniżeniach terenowych, gdzie tworzy wody gruntowe i w strefie wysoczyzny gdzie tworzy wody wgłębne. W dolinie Białki i jej dopływów poziom wodonośny czwartorzędowy występuje na głębokości powyżej 1 m ppt, w obszarze tarasów zalewowych i nadzalewowych od 1 do 2m ppt.

Rysunek 4. Mapa sieci hydrograficznej i ukształtowania terenu gminy Biała Rawska (dane: <https://bialarawska.e-mapa.net/https://bialarawska.e-mapa.net/>)

Gmina Biała Rawska położona jest w dorzeczu rzeki Bzury i jej dopływu rzeki Rawki. Ośią hydrograficznego układu gminy jest rzeka Białka, która stanowi prawy dopływ Rawki.

Źródła Białki znajdują się w północno-wschodniej części gminy, w rejonie wsi Białogórne i Tuniki. Rzeka ma długość 28,3 km (w gminie przepływa na długości 21,4 km), uchodzi do Rawki na 50,1 km poza granicami gminy. Białka jest typową rzeką niziną o powierzchni zlewni 131,6 km². Zachowała się w stanie półnaturalnym, od miejscowości Porady Górne staje się rzeką meandrującą, płynącą w dolinie.

Inne rzeki w gminie to: Ciek „A” o długości 9,8 km oraz Rylka o długości 0,76 km.

W dolinach rzek znajdują się sztuczne zbiorniki wodne. Największe zbiorniki, znajdujące się na rzece Białce, to stawy rybne na zachód od miasta Biała Rawska (81 ha) oraz stawy w miejscowości Ossa (5,5 ha). W innych miejscowościach znajdują się niewielkie stawy hodowlane stanowiące własność prywatną.

W Białej Rawskiej znajduje się zbiornik retencyjny (sztuczny) o powierzchni 8,5 ha i pojemności 102 m³. Mniejsze zbiorniki są w miejscowości Podśedkowice (powierzchnia 4 ha, pojemność 46 m³) i Babusk (odpowiednio 1,2 ha, 14 m³).

Ryzyko podtopień użytków zielonych stwarzają Białka i Ciek wodny „A”. Przyczyną podtopień są roztopy wiosenne i długotrwałe opady. Podtopienia występują na obszarze ok. 300 ha w rejonie miejscowości: Julianów Lesiewski, Rosławowice, Wólka Lesiewska, Ossa, Rzeczków, Dańków, Wola-Chojnata i Koprzywna.

Warunki klimatyczne

Obszar gminy leży w północno-wschodniej części „środkowopolskiego” regionu klimatycznego, który charakteryzuje się m.in. dużą częstotliwością występowania dni z pogodą bardzo ciepłą bez opadów. Warunki klimatyczne gminy są korzystne dla upraw rolnych. Na klimat gminy składają się:

- wysokie usłonecznienie – roczna suma promieniowania słonecznego – 86,3 kcal/cm²,
- wysoki wskaźnik termiczny - 23°C,
- długi okres bezmroźny – 231 dni,
- długi okres wegetacyjny – 214 dni,
- niedobór opadów atmosferycznych – średnioroczna suma opadów atmosferycznych od 550 mm do 600 mm.

Klimat doliny rzeki Białki jest nieco odmienny, jest bardziej wilgotny, występują tu inwersje termiczne.

Warunki klimatyczne gminy należy uznać za korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych i prowadzenia produkcji rolnej.

1.4. Komunikacja i transport

Głównym szlakiem komunikacyjnym gminy Biała Rawska jest droga wojewódzka Nr 725 relacji Rawa Mazowiecka – Grójec. Droga krajowa nr 8 relacji Kudowa Zdrój – Budzisko, przebiega na odcinku 5,3 km przez zachodni rejon gminy. Pozostałą sieć komunikacyjną stanowią drogi powiatowe i gminne.

Tabela 3. Kategorie dróg w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Drogi	Długość - km
Krajowa nr 8	5,3
Wojewódzka nr 725	18,0
Powiatowe	94,0
Gminne	114,2

Rysunek 5. Mapa infrastruktury komunikacyjnej gminy Biała (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

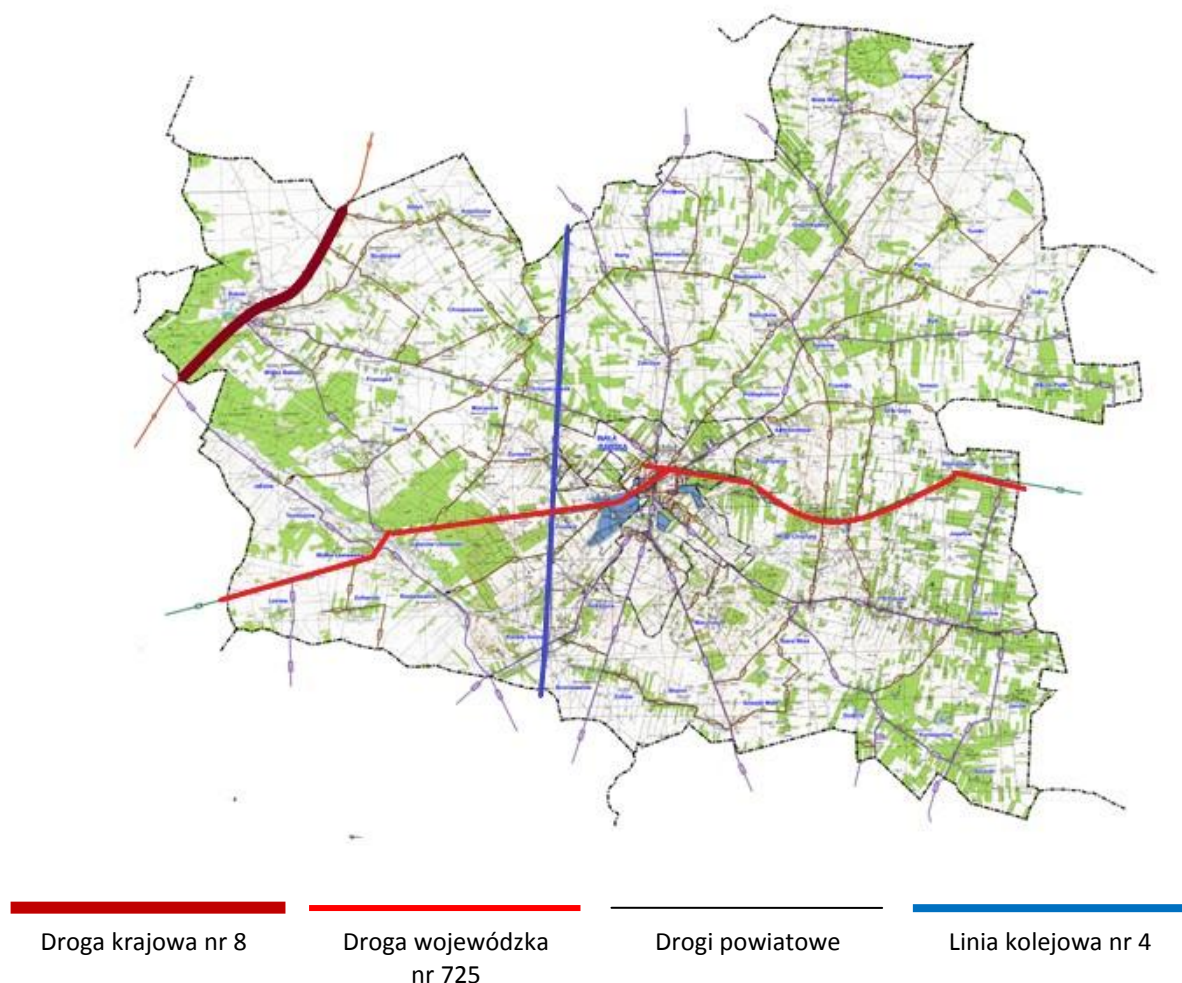

Tabela 4. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Numer drogi	Nazwa drogi, przebieg
1334E	Zawady – Biała Rawska (ul. Topolowa)
4101E	Piekarowo – Dańków – Biała Rawska (ul. Wojska Polskiego)
4103E	Podsędkowice – Byki – gr. woj. maz. – (Jakubów)
4104E	Biała Rawska (Pl. Wolności, ul. Narutowicza) – Babusk
4105E	Rossocha – Wołucz – Przewodowice – Wólka Lesiewska – Rosławowice – Pągów – Ryłsk Duży – Ryłsk Mały – Zuski
4120E	Biała Rawska (ul. Plantowa) – Pągów – Regnów
4121E	Biała Rawska (ul. Plantowa) – Ryłsk Duży
4122E	Biała Rawska (ul. Kościuszki, ul. Wiejska) – Sadkowice – Olszowa Wola – granica województwa mazowieckiego – (Rosocha)
4123E	Cielądz – Sadkowice – Chodnów – do drogi nr 725,
4127E	Biała Rawska (ul. 15 Grudnia) – Chodnów – granica województwa mazowieckiego – (Wilków)
1321E	Kowiesy – Zakrzew
1333E	Chojnata – Grzymkowice – do drogi 4101E
4102E	Byczki – granica województwa mazowieckiego – Czesławin
4106E	Wólka Lesiewska – Babusk
4125E	Sadkowice – Konstantynów
4126E	Stara Wieś – Szczuki
306E	Sadykierz – Sierzchowy – Samogoszcz – Cielądz – Regnów – Kazimierzów – Lesiew

Tabela 5. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Numer drogi	Nazwa drogi, przebieg	Długość w km
113001E	Babsk-Studzianek (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113002E) –Gołyń (dr. pow. nr 4107E)	4,1
113002E	dr. kraj. nr 8-Studzianek (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113001E) - Franopol (dr. pow. nr 4104E)	3,6
113003E	(dr. pow. nr 4107E) Gołyń - Antoninów -gr.gminy- Chrzęszczew (dr. gm. nr 113004E)	3,3
113004E	(dr. pow. nr 4101E) Rzeczków-Błężewice (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113005E) – Niemirowice (skrzyżowanie z dr. pow. nr 1334E) – Narty – Chrzęszczew (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113003E) – (droga pow. nr 4107E) – Chrzęszczewek (skrzyżowanie z dr. pow. nr 4101E) – Ossa (dr. pow. nr 4107E) – Jelitów (dr. pow. nr 4105E)	12,3
113005E	(dr. pow. nr 1334E) Zakrzew – Błężewice (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113004E) – gr. Gminy	5,0
113006E	(dr. pow. nr 4101E) Grzymkowie – Białogórne (skrzyżowanie z dr. gm. nr 11307E i dr. gm. nr 113018) – gr. gminy	5,0
113007E	(dr. gm. nr 113009E) Uciąchy – Tuniki (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113019E) – Białogórne (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113018E) – dr. gm. nr 113006E	3,6
113008E	(dr. gm. nr 113009E) Pachy – Uciąchy (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113007E) – gr. Gminy	2,4
113009E	(dr. pow. nr 4101E) Grzymkowie – Pachy (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113019E, nr 113008E) – Galinki (dr pow. nr 4103E)	4,7
113010E	(dr. pow. nr 4103E) Dańków – Pachy (dr. gm. nr 113009E)	2,6
113011E	(dr. pow. nr 4101E) Dańków – Franklin (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113012E) – Wola-Chojnata (skrzyżowanie z dr. woj. nr 725) Stara Wieś (dr. pow. nr 4127E)	5,6
113012E	(dr. pow. nr 4101E) Podśędkowice – Aleksandrów – Franklin (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113011E) – Orla Góra –gr. gminy	4,0
113013E	(dr. pow. nr 4126E) Stara Wieś – Szwejki Małe (dr. pow. nr 4122E)	2,2
113014E	(dr. pow. nr 4125E) Gośliny – gr. gminy	0,4
113015E	(dr. gm. nr 113013E) Stara Wieś – Szwejki Małe (skrzyżowanie z dr. pow. nr 4122E) Słupce – Zofiów – (skrzyżowanie z dr. pow. nr 4121E) – Bronisławów – Porady Górne (dr. pow. nr 4120E)	7,8
113016E	(dr. woj. nr 725) Wólka Lesiewska – Zofianów – gr. gminy	3,9
113017E	(dr. gm. nr 113004E) Niemirowice – Podlesie (dr. pow. nr 1334E)	2,4
113018E	(dr. gm. nr 113007E) – Tuniki – Białogórne (dr. gm. nr 113006E)	2,2
113019E	(dr. gm. nr 113009E) Pachy – Tuniki (dr. gm. nr 113007E)	1,7
113020E	(dr. pow. nr 4103E) Byki – Teresin – Orla Góra (skrzyżowanie z dr. gm. nr 113012) – Wola-Chojnata (skrzyżowanie z dr. woj. nr 725) – Przytusi (dr. pow. nr 4127E)	5,7
113021E	(dr. pow. nr 4127E) Chodnów – Gośliny (dr. pow. nr 4126E)	2,3
113022E	(dr. pow. nr 4127E) Marchaty – (dr. pow. nr 4122E)	1,6
113023E	(dr. woj. nr 725) Żurawia – Rosławowice (dr. pow. nr 4105E)	4,4
113024E	(dr. pow. nr 4104E) Franopol – Chrzęszczew (dr. pow. nr 4107E)	2,0
113256E	(dr. woj. nr 725) Żurawia – Biała Rawska (ul. Jana Pawła II) – Żurawka – Marianów (skrzyżowanie z dr. pow. nr 4107E) – Ossa (dr. gm. nr 113004E)	5,6
113257E	Biała Rawska (ul. Mickiewicza) – Podśędkowice – Rzeczków (dr. gm. nr 113004E)	3,3
113025E	(dr. pow. nr 4104E) Wólka Babska (dr. pow. nr 4106E)	0,7
113251E	ul. Przemysłowa (od ul. Wojska Polskiego do ul. 15-go Grudnia)	1,2
113252E	ul. 15-go Grudnia (od ul. Przemysłowej do gr. miasta plus 2 odcinki łączące z dr. pow. nr 4127E)	1,2
113253E	ul. Plantowa (od dr. pow. nr 4122E do dr. pow. nr 4120E oraz od dr. pow.	0,7

	nr 4120E do gr. miasta)	
113254E	ul. Wiejska (od dr. pow. nr 4122E do gr. miasta)	0,5
113255E	ul. Polna (od ul. Narutowicza) do gr. miasta	1,0
113256E	ul. Jana Pawła II (w gr. miasta)	0,7
113257E	ul. Mickiewicza (od ul. Wojska Polskiego do gr. miasta)	1,3
113258E	ul. Szeroka (od ul. Narutowicza do ul. Zakątnej) i ul. Zakątna (od ul. Szerokiej do ul. Mickiewicza)	0,09
113259E	ul. Brukowa (od ul. Narutowicza do ul. Gęsiej) i ul. Gęsia (od ul. Brukowej do ul. Jana Pawła II)	0,2
113260E	Plac Wolności	0,4
113026E	dr. krajowa S 8 – Gołyń – Chrzęszczew – Marianów – Julianów Lesiewski – dr. woj. nr 725	10,0

Tabela 6. Obiekty inżynierskie na drogach gminnych (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Nr drogi	Miejscowość	Rodzaj	Długość w m	Powierzchnia w m2	Materiał konstrukcyjny
113004E	Narty	wiadukt	54,0	388,7	beton zbrojony
113004E	Jelitów	most	9,5	46,5	drewno
113009E	Grzymkowice	przepust ramowy	6,3	35,9	beton

Obszar gminy Biała Rawska przecina linia kolejowa Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Zawiercie – Grodzisk Mazowiecki (linia kolejowa nr 4).

Na terenie gminy znajduje się także kolejka wąskotorowa Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska. Kolejka wpisana jest do rejestru zabytków, wykorzystywana jest jako atrakcja turystyczna.

1.5. Uwarunkowania przestrzenne dziedzictwa kulturowego

Na terenie gminy Biała Rawska znajduje się wiele zabytków architektonicznych, będących cennymi elementami środowiska kulturowego. Są to przede wszystkim obiekty sakralne (kościół i cmentarze) oraz dawne rezydencje wiejskie z parkami.

Tabela 7. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego z terenu gminy Biała Rawska (dane Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, stan na: wrzesień 2021)

Miejscowość	Zabytek	Numer rejestru (według obiektów wchodzących w skład zespołu)	Charakterystyka
Babsk	zespół kościoła par. p.w. św. Antoniego Padewskiego, pocz. XIX	- kościół 256/193 z 27.12.1967 - dzwonnica 752/217 z 27.12.1967 - ogrodzenie 753/218 z 27.12.1967 - 4 kaplice w ogrodzeniu 754/219 z 27.12.1967 - plebania 755/220 z 27.12.1967 - cmentarz przykościelny 945/A z 19.11.1993	Klasycystyczna świątynia wzniesiona w latach 1803-1809, jednonawowa, otoczona murem z czterema kaplicami Ewangelistów i dzwonnica. Do kościoła prowadzi zabytkowa aleja lipowa
Babsk	cmentarz rzymsko-katolicki, 1 poł. XIX - XX	805/A z 20.11.1991	Cmentarz z zabytkowymi nagrobkami, w tym z grobem Konstancji Gładkowskiej
Babsk	zespół dworski,	- dwór 756/221	Zespół utrzymany w stylu

	1 poł. XIX:	- z 27.12.1967 - spichrz 757/222 - z 27.12.1967 - wozownia 758/223 - z 27.12.1967 - park 145/P/XI-3 i 146/P-XI-4 z 26.10.1948 oraz 759/224 z 27.12.1967	klasycystycznym: dwór parterowy, z piętrowym szerokim ryzalitem w części środkowej. W parku mieszczą się budowle gospodarcze: spichlerz, wozownia, stajnia
Babsk	aleja lipowa – 3 odcinki	1155 z 14.06.1974 oraz A/423/1155 z 5.05.1980	Aleja prowadzi do kościoła, starodrzew lip drobnolistnych.
Babsk	karczma, 1 poł. XIX	760 z 27.12.1967	Budynek karczmy ma kształt litery T, przykrywa go czterospadowy dach, stan zły
Biała Rawska	układ urbanistyczny miasta	767 z 15.08.1986	Układ powstał w XVI w. – duży prostokątny rynek, z jego narożników wychodzą drogi wyjazdowe z kościołem, zabudowa parterowa, w większości murowana, ale zachowało się kilka drewnianych budynków. Najstarsze pochodzą z XIX i początku XX w.
Biała Rawska	zespół kościoła par. p.w. św. Wojciecha, XVI-XIX:	- kościół 761/227 z 27.12.1967 - dzwonnica 557/A z 25.03.1981 - cmentarz przykościelny 978/A z 16.11.1994 - plebania 557/A z 25.03.1981 - ogrodzenie z 3 bramami j.w. - figura MB przy ogrodzeniu j.w.	Wybudowany w XVI w., odbudowany po pożarze w końcu XVII w. oraz w 1846 r., w 2 połowie XIX w. dobudowana neogotycka fasada. Budowla orientowana, jednonawowa, na planie wydłużonego prostokąta, murowana. Kościół pełni funkcję Sanktuarium Matki Boskiej Miłosiernej – w ołtarzu głównym znajduje się cudowny obraz Matki Boskiej Miłosiernej słynącej z łask (ufundowany przez królową Bonę). Wnętrze kościoła zachowało elementy różnych epok. Obok kościoła murowana dzwonnica kościelna z 1932 r. oraz plebania z początku XX w.
Biała Rawska	cmentarz parafialny. (część pn.) 2 poł. XVIII,	859-A z 03.01.1992	Na terenie nekropolii zachowały się kaplice grobowe: klasycystyczna kaplica rodziny Leszczyńskich (z początku XX w.), groby Okęckich z 1887 r., inne liczne zabytkowe pomniki nagrobne oraz symboliczna mogiła poświęcona ofiarom drugiej wojny światowej
Biała Rawska	cmentarz żydowski, XVIII	966-A z 30.05.1994	Kirkut zdewastowany, pozostały nieliczne macewy z napisami w języku hebrajskim i kilka elementów płyt nagrobnych
Biała Rawska	zespół pałacowy, poł. XIX:	- pałac „Zameczek” 958-XI-64/12 z 25.05.1957 - park 494 z 16.09.1978	Pałac w stylu romantycznym (w stylu włoskim z motywami neogotyckimi i neorenesansowymi) i park krajobrazowy z zabytkowym modrzewiem łączy się z parkiem

			miejskim oraz terenem przykościelnym
Białogórne	zespół dworski, k. XVIII, XIX, 1920-30	- dwór 614 z 28.07.1983 - park 563 z 20.06.1981	Murowany, parterowy dwór z tzw. wystawką poprzedzoną gankiem, nawiązujący do tradycji "dworu polskiego" z ogrodem barokowym z końca XVIII stulecia, o regularnym układzie jednoosiowym
Gołyń	zespół dworski, 2 poł. XIX:	- dwór 592 z 28.07.1983 - park, nr rej.: 493 z 16.09.1978	Dwór z 1880 r. i park krajobrazowy stanowią przykład rozwiązania przestrzennego typowego dla niewielkich założeń dworskich w terenie środkowej Polski.
Grzymkowice	aleja lipowa	540 z 05.05.1980	Aleja 600 m z ok. 90 okazami lipy drobnolistnej
Ossa	park dworski, XIX	580 A z 19.05.1982	Park rosnący na sztucznie usypanym wzniesieniu
Podsędkowice	zespół dworski, k. XIX:	- dwór 925 z 23.12.1992 - park 492 z 16.09.1978	Dwór nawiązuje do architektury klasycystycznej
Rzeczków	zespół dworski, 2 poł. XIX - XX:	- dwór 601 z 28.07.1983 - park 568 z 20.06.1981	Dwór otoczony zabytkowym parkiem krajobrazowym
Wola-Chojnata	zespół pałacowy, XIX:	- pałac 519 z 30.01.1979 - spichrz 799 z 27.12.1967 - park z terenem przyległym (od zach.), 490 z 16.09.1978 oraz 793 z 2.04.1990	Okazały obiekt rezydencjalny z 1873 r. i parkiem krajobrazowym z początku XIX w. o założeniu osiowym

Rysunek 6. Wybrane obiekty zabytkowe z terenu gminy Biała Rawska (fotografie: <http://www.polskiezabytki.pl>)

Biała Rawska – Zespół pałacowy

Biała Rawska – Kościół św. Wojciecha

Wola-Chojnata – Zespół pałacowy

Białogórne – Dwór

W gminie poza zabytkami wpisanymi do rejestru, znajdują się również obiekty o walorach architektonicznych, tradycyjnych dla regionu. Są to: obiekty należące do zespołów, drewniane domy mieszkalne, młyny, spichlerze, kapliczki, cmentarze. Ze względów historycznych ważne są ponadto obiekty:

- zabytkowa kolejka z Rogowa do Białej Rawskiej przez Rawę Mazowiecką z 1915 r. – obecnie trasa kolejki ma długość 48 km, szerokość toru 600 mm, służy tylko jako linia turystyczno – muzealna,
- cmentarze tzw. „Napoleońskie” we Franopolu (dwa) i Wólce Babskiej,
- cmentarz ewangelicki we Franklinie,
- nieużytkowane cmentarze ewangelickie w Chodnowie, Józefowie i Marianowie.

Aktualnie na terenie gminy Biała Rawska obowiązują jedynie strefy ochrony konserwatorskiej wynikające z wpisu obiektów i obszarów do rejestru zabytków.

Ponadto na obszarze gminy Biała Rawska występuje ponad 60 stanowisk archeologicznych (według AZP), ich największe skupienie występuje w kierunku postępującego osadnictwa w dolinie od ujścia do źródeł rzeki Białki. Stanowiska o największym znaczeniu znajdują się w Białej Rawskiej, Woli-Chojnacie, Starej Wsi i Ossie.

Ośrodkami kultu religijnego w gminie są parafie oraz kaplice rzymsko – katolickie:

- kościoły mieszczą się w miejscowościach: Biała Rawska, Babsk, Grzymkowice i Szczuki,
- kaplice znajdują się w miejscowościach: Byki, Wólka Lesiewska, Niemirowice.

W Białej Rawskiej znajduje się parafia p.w. św. Wojciecha, biskupa i męczennika – Sanktuarium Matki Bożej Miłosiernej, natomiast w miejscowości Szczuki – Sanktuarium Świętego Maksymiliana Marii Kolbego – sanktuarium sadowników.

2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

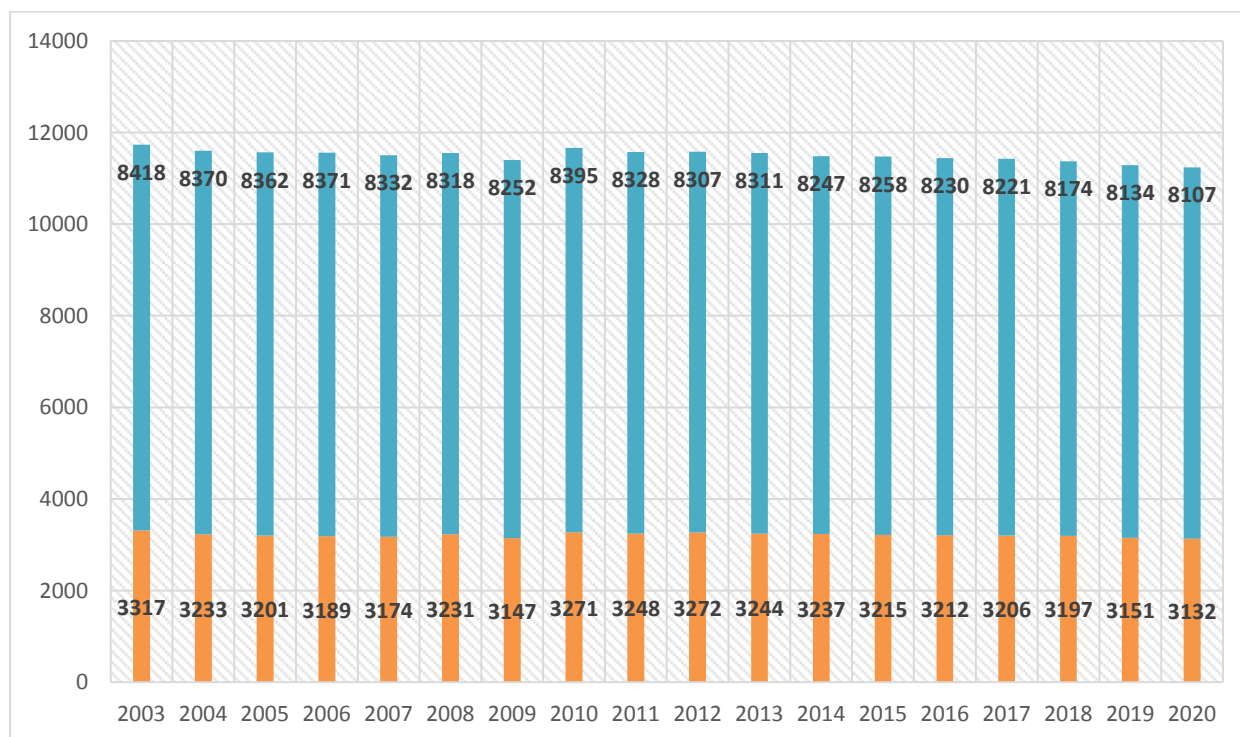
2.1. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna jest podstawową informacją ocenianą w procesie diagnozowania sfery społecznej gminy, ponieważ stanowi bardzo ważny czynnik perspektywicznego rozwoju.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej (stan na koniec 2020 r.) na terenie gminy Biała Rawska zamieszkiwało 11 233 osób, w tym 5 553 mężczyzn i 5 680 kobiet. Według miejsca zamieszkania liczba ludności miasta wynosiła 3 064, a terenu wiejskiego – 8 169 osób. Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia wynosi 54 osoby/km².

Ludność gminy stanowi 23,23% ludności powiatu rawskiego. Pod względem liczby ludności jest 2 gminą powiatu, za miastem Rawa Mazowiecka.

Wykres 4. Dynamika zmian liczby ludności gminy Biała Rawska w latach 2003 – 2020 (dane: GUS)

W stosunku do roku 2003 w roku 2020 z terenu gminy ubyło łącznie 496 mieszkańców, w tym 185 osób z terenu miasta i 311 osób z terenu wiejskiego. Jest to w największym stopniu wynik ujemnego przyrostu naturalnego. W skali w/w lat średnio rocznie ubyło ok. 29 mieszkańców. W ostatnich latach liczba ta jest zdecydowanie większa. Wartości średnie dla całego kraju są niepokojąco niskie i nie gwarantują nawet podstawowego stopnia zastępowalności pokoleń. Kierunki zmian zachodzące w rozwoju demograficznym Gminy Biała Rawska są zbieżne z kierunkami obserwowanymi na terenie województwa i całego kraju.

Tabela 8. Statystyki liczby ludności w gminie Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności ogółem	11 428	11 370	11 369	11 275	11 233
Liczba ludności miasta	3 171	3 135	3 132	3 082	3 064
Liczba ludności terenu wiejskiego	8 257	8 235	8 237	8 193	8 169
Liczba mężczyzn ogółem	5 670	5 634	5 619	5 577	5 553
Liczba kobiet ogółem	5 758	5 736	5 750	5 698	5 680

Wykres 5. Struktura ludności gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 według płci (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

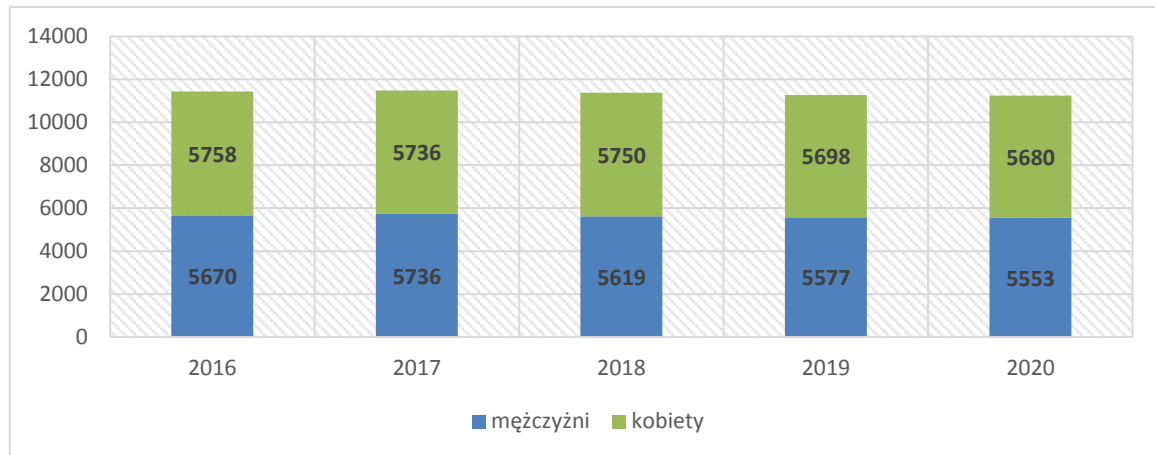

Tabela 9. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Biała Rawska zameldowanych na pobyt stały i czasowy w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Miejscowości	31.12.2016- 03.01.2017		31.12.2017- 02.01.2018		31.12.2018- 02.01.2019		31.12.2019- 07.01.2020		31.12.2020- 04.01.2021	
	Zameldowanie									
	stałe	czasowe	stałe	czasowe	stałe	czasowe	stałe	czasowe	stałe	czasowe
Aleksandrów	32	0	32	0	32	0	35	0	35	0
Antoninów	76	0	75	0	73	0	74	0	67	0
Babsk	561	12	566	10	578	8	555	14	556	15
Biała Rawska	3171	58	3135	72	3132	100	3082	110	3064	97
Biała Wieś	72	0	70	0	70	0	71	1	70	1
Białogórne	112	11	114	6	117	32	116	34	113	22
Błazejewice	177	0	180	1	182	1	181	3	182	2
Bronisławów	76	1	75	0	76	0	74	0	75	1
Byki	143	5	143	3	142	2	139	1	137	1
Chodnów	276	5	274	7	266	1	262	7	262	5
Chrząszczew	311	3	308	3	300	1	298	1	293	0
Chrząszczewek	118	5	115	6	113	3	116	3	116	3
Dańków	162	0	160	1	158	2	156	5	158	3
Franklin	33	0	35	0	36	1	36	1	37	2
Franopol	161	5	162	5	156	5	159	5	166	3
Galinki	96	2	96	2	95	0	96	6	92	1
Gołyń	144	0	143	0	141	0	132	0	130	0
Gośliny	101	2	99	3	98	4	98	4	99	3
Grzymkowice	268	2	269	1	269	0	264	1	258	1
Janów	52	2	52	0	50	0	50	0	50	0
Jelitów	123	1	121	2	128	3	134	3	133	3
Józefów	89	0	89	0	88	0	94	0	98	0
Julianów	49	1	49	1	49	2	49	1	53	0

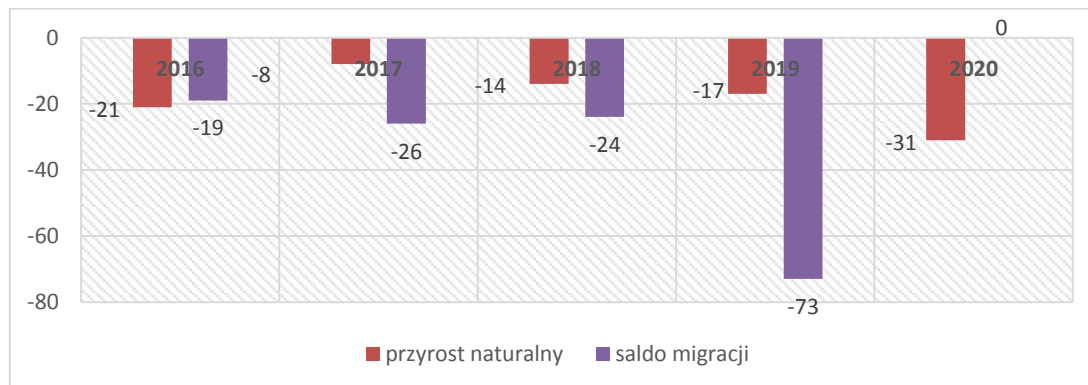
Lesiewski										
Konstantynów	104	0	104	0	102	0	99	0	98	0
Koprzywna	198	1	196	3	201	3	197	3	200	1
Krukówka	99	1	95	1	91	2	91	1	89	1
Lesiew	47	0	45	0	50	0	50	0	50	0
Marchaty	155	0	157	0	157	0	159	2	158	4
Marianów	79	4	79	3	78	4	74	4	74	4
Narty	133	0	131	2	129	3	130	3	129	1
Niemirówice	125	1	127	1	126	1	123	2	124	1
Nowe Przyłuski	86	0	89	0	87	1	87	1	87	0
Nowy Chodnów	134	0	134	0	128	0	124	1	126	0
Orla Góra	91	0	91	0	93	0	93	0	88	0
Ossa	182	5	184	8	188	9	182	8	178	6
Pachy	126	2	120	0	124	0	123	0	121	0
Pągów	48	0	49	0	49	0	49	0	47	0
Podlesie	45	0	43	0	42	0	41	0	40	0
Podsędkowice	75	1	76	1	73	1	73	0	73	0
Porady Górne	81	0	82	0	80	0	79	1	77	1
Przyłuski	72	0	71	0	73	0	67	0	69	0
Rokszycy	37	0	37	0	39	0	37	0	37	0
Rosławowice	112	0	115	0	115	0	121	0	120	1
Rzeczków	178	0	167	0	168	0	172	1	170	1
Słupce	81	0	83	0	82	2	85	4	83	2
Stanisławów	86	1	84	0	79	1	77	1	75	0
Stara Wieś	230	2	226	4	227	5	229	6	230	5
Studzianek	199	5	195	5	193	6	192	8	203	6
Szczuki	178	0	177	0	175	0	172	0	168	0
Szwejk Małe	139	0	136	0	137	0	134	1	136	0
Teodozjów	203	1	197	0	205	1	204	1	203	1
Teresin	39	0	39	0	37	0	37	0	38	0
Tuniki	149	3	149	0	149	1	147	1	147	0
Wilcze Piętki	249	1	253	1	251	0	248	0	248	2
Wola-Chojnata	399	2	404	2	407	0	412	0	415	0
Wólka Babska	130	0	132	0	130	1	130	0	127	0
Wólka Lesiewska	103	1	103	2	103	4	103	4	102	5
Zakrzew	113	2	123	4	129	1	133	0	129	2
Zofianów	148	0	148	1	149	2	148	2	148	2
Zofiów	118	0	120	5	121	1	121	1	119	1
Żurawia	166	1	158	1	158	1	167	2	170	2
Żurawka	87	0	89	0	95	3	94	1	93	1

Stopień koncentracji ludności w gminie nie jest równomierny. Najwięcej mieszkańców jest na terenie miasta, gdzie wskaźnik zaludnienia wynosi 321 osób na km², dla terenów wiejskich wskaźnik ten równy jest 41 osób na km². Najludniejszą miejscowością jest, największy obszarowo, Babsk (556 mieszkańców). W dalszej kolejności są miejscowości: Wola-Chojnata (415 mieszkańców), Chrzęszczew (293 mieszkańców) i Chodów (262 mieszkańców). Zaludnienie poszczególnych miejscowości kształtuje się nierównomiernie. W gminie są:

- dwie miejscowości z liczbą mieszkańców ponad 400 osób,
- 8 miejscowości z liczbą od 200 do 300 mieszkańców,
- 21 miejscowości z liczbą mieszkańców od 100 do 200 osób,
- 26 miejscowości zamieszkałych przez mniej niż 100 mieszkańców.

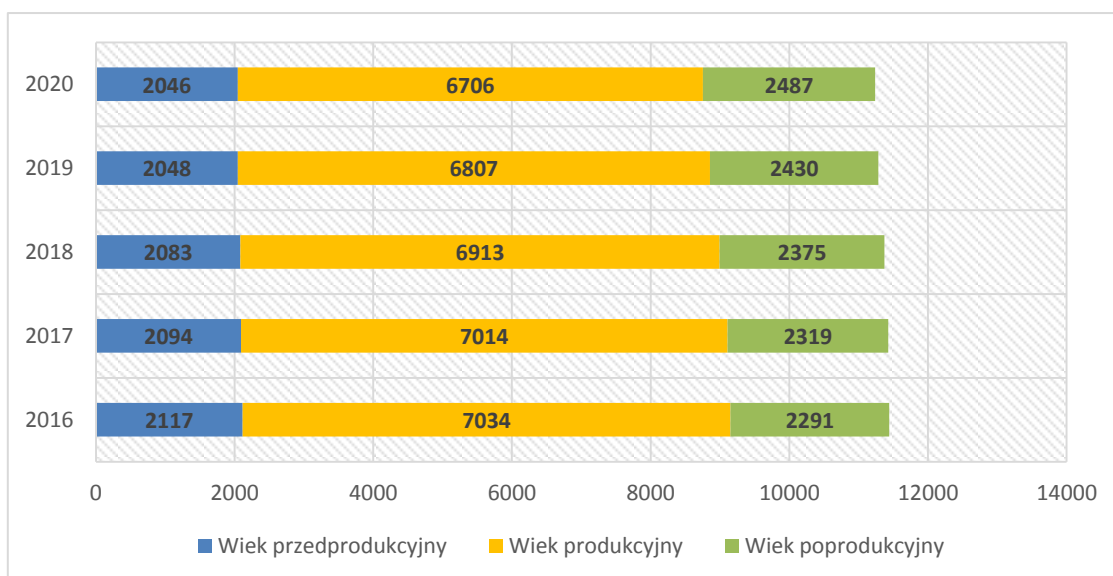
Sytuację demograficzną kształtują wskaźniki, tj. przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny w danym roku jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów, migracje ludności to ruch ludności związany ze zmianą miejsca zamieszkania.

Wykres 6. Dynamika zmian przyrostu naturalnego i salda migracji w gminie Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

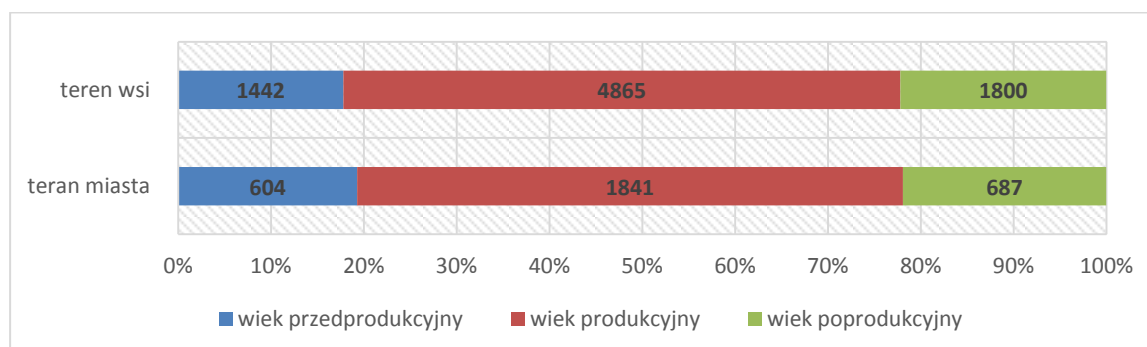

Ważną kwestią dla rozwoju gminy jest struktura ludności rozpatrywana w aspekcie struktury wiekowej ludności tj. udział różnych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności oraz udział tzw. grup ekonomicznych w populacji danego obszaru.

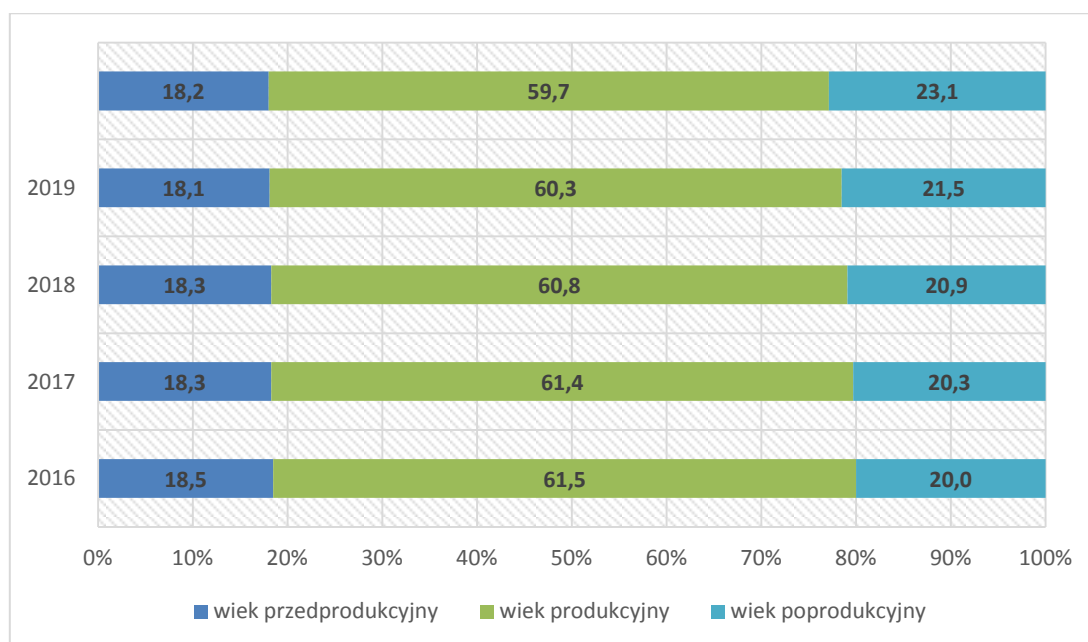
Wykres 7. Struktura ludności gminy Biała Rawska według ekonomicznych grup wieku w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

Wykres 8. Struktura ekonomicznych grup wiekowych na terenie gminy Biała Rawska według miejsca zamieszkania w roku 2000 (dane: GUS)

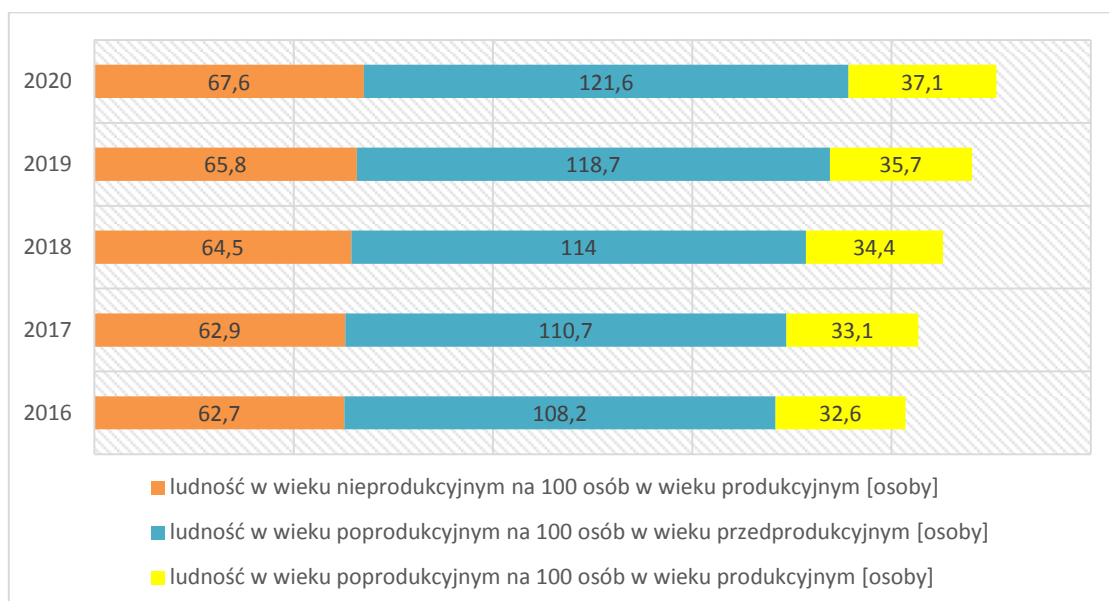

Wykres 9. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Biała Rawska na przestrzeni lat 2016 – 2020 (dane: GUS)

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wiekowych wieku (według danych GUS) w roku 2020 wynosi: 18,2% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat), 59,7% osoby w wieku produkcyjnym, a 23,1% osoby w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszenie udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym występujące łącznie z obciążeniem demograficznym ogółem niesie ze sobą negatywne skutki w postaci spadku siły roboczej, co w dłuższej perspektywie nie pozwoli na podwyższanie poziomu życia starzejącego się społeczeństwa.

Wykres 10. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2016 – 2020 w gminie Biała Rawska (dane: GUS)

Zmiany wskaźników obciążenia demograficznego wykazują, że im wyższa wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, tym bardziej niekorzystny wpływ na lokalny rynek

pracy. Wysoki wskaźnik oznacza sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

2.2 Infrastruktura mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe gminy Biała Rawska jest różnorodna. Na terenie miasta dominuje zabudowa jednorodzinna, w centralnej części przy-ulicowa, mieszkalnictwo wielorodzinne występuje na osiedlach. Na terenie wiejskim jest to głównie zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna. W miejscowości Babsk znajduje się zabudowa jedno i wielorodzinna.

Tabela 10. Zestawienie budynków mieszkalnych i lokali mieszkalnych na terenie gminy Biała Rawska – stan na 1 stycznia 2021 r. (dane Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	Liczba budynków	
	Teren miasta	Teren wsi
Budynki mieszkalne	624	1 538
Lokale mieszkalne	310	21

Właścicielami lokali mieszkalnych są osoby fizyczne, natomiast budynków mieszkalnych: osoby fizyczne, gmina gospodarująca gminnymi zasobami nieruchomości, spółdzielnie mieszkaniowe, powiaty gospodarujące powiatowymi zasobami nieruchomości, kościoły i związki wyznaniowe.

Na terenie gminy działają dwie spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające budynkami wielorodzinnymi. Są to: Spółdzielnia Mieszkaniowa w Białej Rawskiej oraz Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Babsku. Zdecydowana większość budynków mieszkalnych i mieszkań jest w posiadaniu osób prywatnych.

Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność spółdzielni mieszkaniowych zlokalizowane są:

- na terenie miasta w sąsiedztwie zespołu parkowo – pałacowo – folwarcznego oraz na osiedlu zlokalizowanym w północnej części miasta – ogółem 11 bloków mieszkalnych (tj. 326 lokali mieszkalnych), pod względem własności zasób tych mieszkań to: 144 mieszkań komunalnych, 171 mieszkań własnościowych i 11 mieszkań socjalnych,
- miejscowości Babsk - 4 bloki mieszkalne w Babsku (tj. 72 mieszkania).

Liczba mieszkań, głównie domów jednorodzinnych, w gminie systematycznie rośnie, zwiększa się również ich powierzchnia użytkowa i standard – wyposażenie.

Wykres 11. Liczba mieszkań na terenie gminy w latach 2016 – 2019 (dane: GUS)

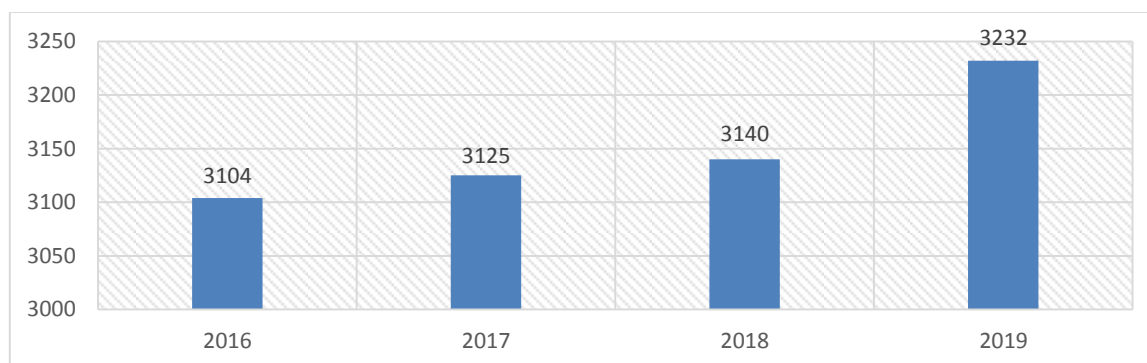

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska w roku 2019 (dane: GUS):

Wyszczególnienie	Teren miasta	Teren wsi
Mieszkania liczba (szt.)	1 197	2 732
Izby liczba (szt.)	4 463	10 922
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	84 250	239 725

Parametry i wskaźniki zasobów mieszkaniowych gminy Biała Rawska w roku 2019 (dane: GUS):

- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania – 82,5 m²,
- przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę – 28,7 m²,
- mieszkania na 1000 mieszkańców – 348,2 szt.,
- przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu – 3,92 szt.,
- przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie – 2,82 osoby,
- przeciętna liczba osób na 1 izbę – 0,73 osoby.

Tabela 12. Wyposażenie mieszkań na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska w roku 2019 (dane: GUS):

Wyposażenie	Obszar gminy		Teren miasta		Teren wsi	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Wodociąg	3 337	84,9	1 134	94,7	2 203	80,96
Ustęp splukiwany	3 185	81,1	1 101	92,0	2 084	76,3
Łazienka	3 078	78,3	1 056	88,2	2 022	74,0
Centralne ogrzewanie	2 592	66,0	980	81,9	1 612	59,0
Gaz sieciowy	33	0,8	0	0	33	1,2

Na terenie gminy znajduje się 1 440 szt. budynków mieszkalnych podłączonych do komunalnej sieci wodociągowej. Pozostałe budynki posiadają własne ujęcia wodociągowe.

Na zasób mieszkaniowy gminy Biała Rawska składa się 21 lokali socjalnych i 153 lokale komunalne. W roku 2020 zawarto 5 umów najmu lokalu mieszkalnego z osobami będącymi w trudnej sytuacji mieszkaniowej.

Na terenie gminy zaznacza się degradacja zabudowy. Największa degradacja budownictwa jednorodzinnego występuje w obrębie historycznego centrum – dotyczy głównie zabudowy kamienic zlokalizowanych w pierzejach rynku. Zdegradowane budownictwo wielorodzinne znajduje na terenie Białej Rawskiej i na terenach po gospodarstwach PGR – w Babsku.

3. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

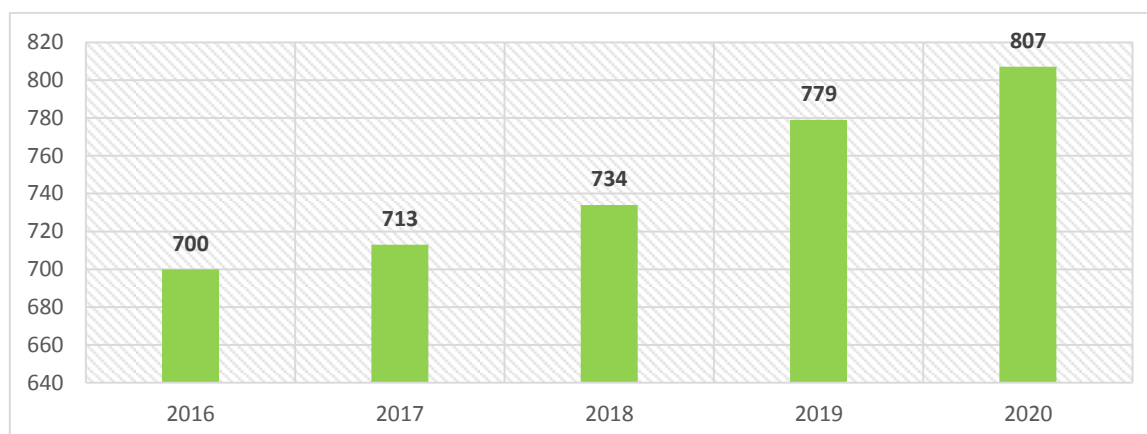
3.1. Potencjał gospodarczy

Podmioty gospodarcze

Potencjał lokalnej gospodarki odgrywa kluczową rolę w określaniu celów i strategii rozwojowych. Aspekty gospodarcze związane z liczbą przedsiębiorstw, ich aktywnością oraz wielkością lokalnego rynku pracy uznawane są często za główne czynniki rozwoju lokalnego.

Pod względem gospodarczym gmina Biała Rawska ma charakter rolniczy.

Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny - ogółem w gminie Biała Rawska zarejestrowanych jest w 2020 roku (dane GUS) – 807 podmiotów – w tym 777 tworzy sektor prywatny i zaledwie 30 w sektorze publicznym. W sektorze prywatnym przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 639 podmiotów (tj. 82% ogółu podmiotów w sektorze). Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego świadczy o aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy.

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie systematycznie rośnie. W okresie lat 2016 – 2020 jest to tendencja wynosząca od kilkunastu do ponad 40 podmiotów gospodarczych rocznie. w 2019 roku.

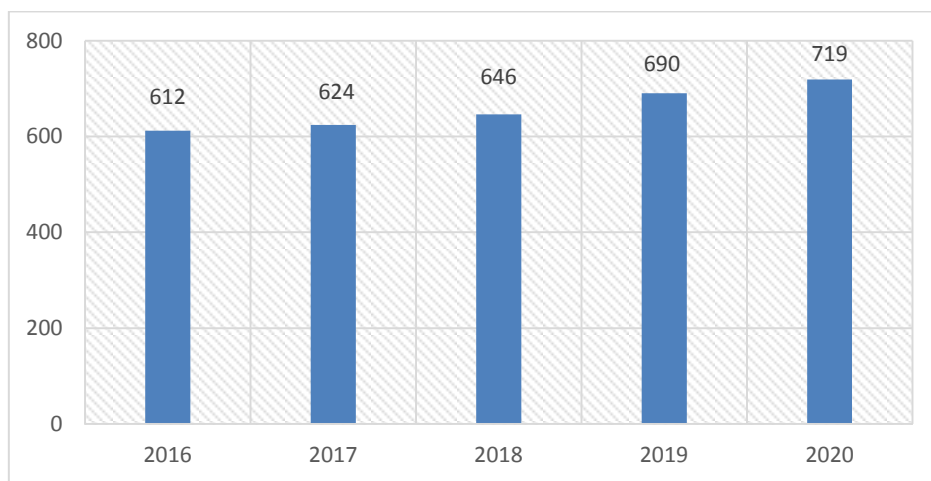
Tabela 13. Podmioty w sektorze prywatnym na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba podmiotów w sektorze prywatnym ogółem		671	684	704	749	777
W tym:	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	549	559	574	611	639
	Spółki handlowe	31	32	32	32	32
	Spółdzielnie	6	6	5	5	5
	Fundacje	3	3	3	3	3
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	31	32	33	36	36

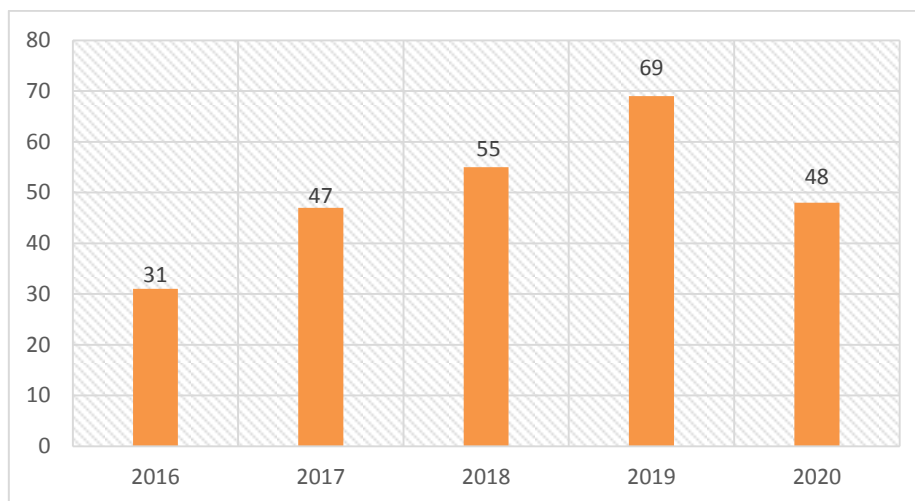
Sytuację gospodarczą na terenie Gminy Biała Rawska odzwierciedlają wskaźniki: liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, wskaźnik jednostek nowo

zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności oraz wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres 13. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)

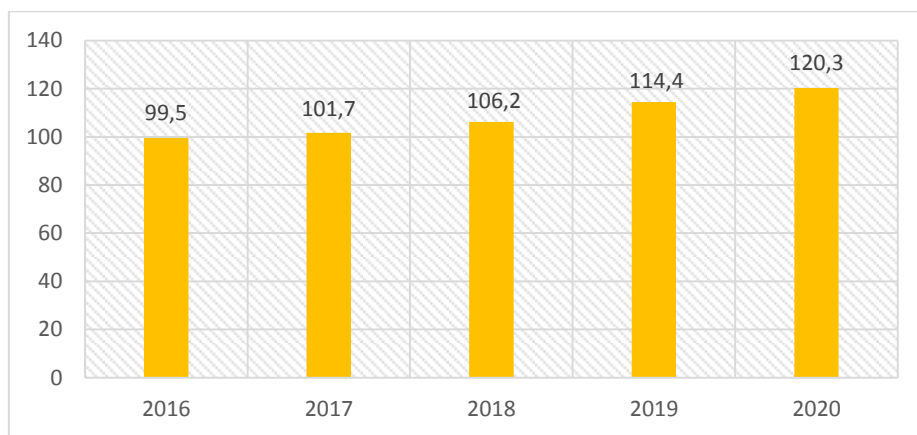

Wykres 14. Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie Biała Rawska (dane: GUS)

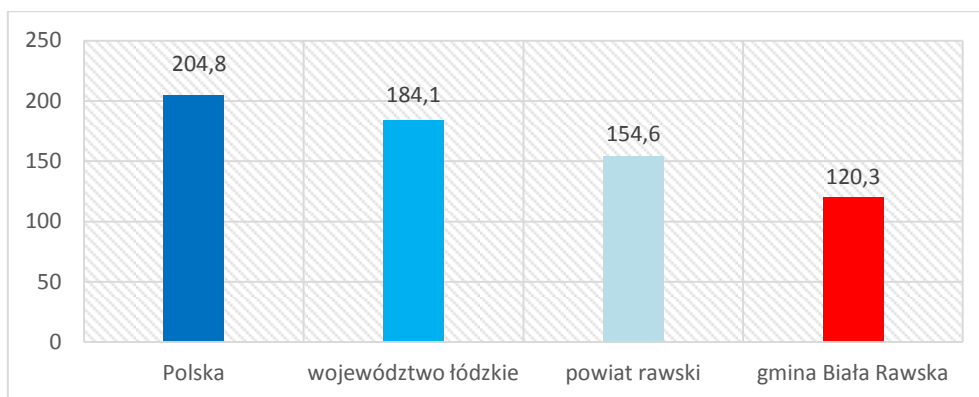

Wartości wskaźników ilości podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na przestrzeni lat 2006 – 2019 są zmienne, ale wykazywały tendencję rosnącą, co może potwierdzać stabilność sytuacji gospodarczej pod względem liczby przedsiębiorstw w gminie. Spadek liczby nowych podmiotów w 2020 roku świadczy o znacznym wpływie pandemii Covid19 na decyzję o rozpoczęciu działalności gospodarczej przez indywidualnych przedsiębiorców. Zjawiskiem pozytywnym i pożądanym kierunkiem zmian jest systematyczny wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy.

Wykres 15. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

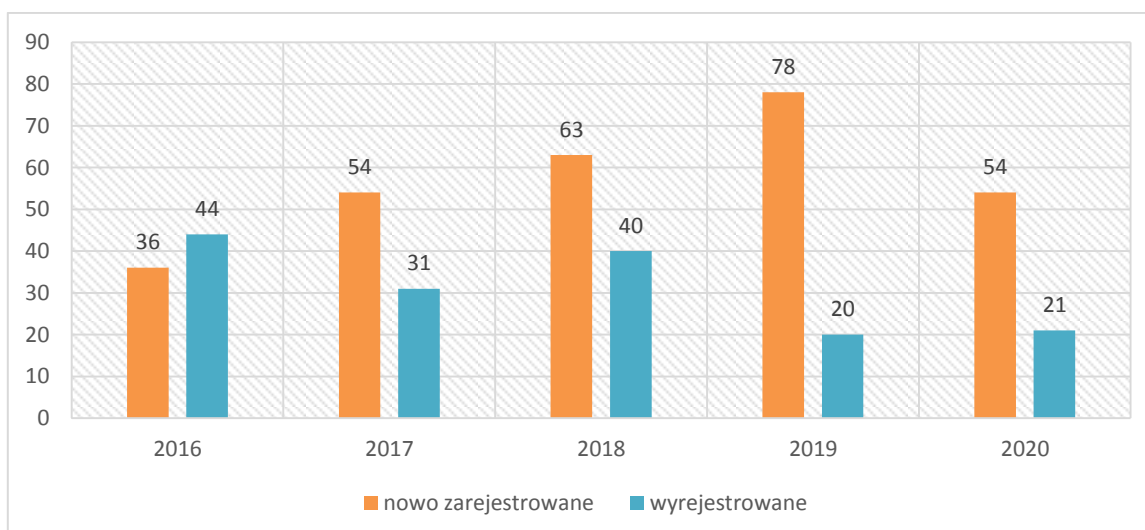

Wykres 16. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2020 r. – porównanie wskaźnika dla Polski, województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Biała Rawska (dane: GUS)

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Biała Rawska jest zdecydowanie niższy w porównaniu ze wskaźnikiem dla kraju, województwa łódzkiego oraz powiatu rawskiego.

Wykres 17. Nowo zarejestrowane i wyrejestrowane podmioty gospodarki narodowej w gminie Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na przestrzeni lat 2016 – 2020 ulega wahaniom, w ostatnich latach zdecydowanie przeważają nowo zarejestrowane podmioty. W 2020 r. na terenie gminy Biała Rawska działalność rozpoczęły 54 podmioty, a zawiesiło lub zakończyło działalność 21 podmiotów. Jest to zdecydowanie dobra tendencja.

Obok ogólnej liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na danym terenie i ich struktury rodzajowej ważna jest ich struktura wielkościowa.

Tabela 14. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biała Rawska wg klas wielkości w latach 2016 – 2019 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
0-9 osób	661	671	734	739	766
10-49 osób	35	37	35	36	36
50-249 osób	4	5	4	4	5
ogółem	700	713	734	779	807

Z przedstawionych danych wynika, że prawie 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa (średnioroczne zatrudnienie mniej niż 10 pracowników). Większość tych firm ma charakter rodzinny i zapewnia miejsca pracy dla niewielkiej liczby osób. Do 49 osób zatrudnionych jest w 4% podmiotów.

Tabela 15. Podmioty według głównych grup rodzajów działalności PKD 2007 na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	40	37	34	30
Przemysł i budownictwo	146	146	153	169	183
Pozostała działalność	516	527	544	576	594
Ogółem	700	713	734	779	807

Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) należy działalność z kategorii: handel hurtowy i detaliczny, przetwórstwo przemysłowe, usługi ogólnobudowlane oraz rolnictwo.

Tabela 16. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	40	37	34	30
Przetwórstwo przemysłowe	60	61	63	71	76
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	1	1	1	1	1
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami	5	6	6	6	5
Budownictwo	80	78	98	91	101
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	248	243	254	255	264
Transport i gospodarka magazynowa	36	38	41	41	47
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	18	17	17	13
Informacja i komunikacja	8	8	11	12	14

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	13	12	13	12
Dzielnosc związana z obsługą rynku nieruchomości	14	15	16	17	19
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34	37	36	40	42
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20	20	18	20	20
Administracja publiczna	15	15	15	15	15
Edukacja	19	21	22	22	21
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20	21	20	21	20
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	13	14	20	21
Pozostała działalność usługowa	55	60	70	75	76

Większe firmy produkcyjne na terenie gminy to:

- Sienkiewicz MAT-BUD Spółka z o. o. w Babsku – produkcja prefabrykatów betonowych, studni kanalizacyjnych, zbiorników retencyjnych i przeciwpożarowych,
- Makowscy Sp. j. Zakład Termotechniczny „ELCAL – BIAŁA” w Białej Rawskiej – produkcja maszyn i urządzeń dla przemysłu piekarniczego i cukierniczego
- Ozdan Spółka Jawna Oziębło i Wspólnicy w Marianowie – produkcja opakowań kartonowych

Firmy te produkują głównie na rynek Polski.

Tereny inwestycyjne

W obszarze Gminy Biała Rawska znajdują się tereny inwestycyjne, tereny do przyszłościowego wykorzystania oraz inne tereny wartościowe przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Tereny te położone są w miejscowościach:

- na terenie miasta Biała Rawska 5 terenów o pow. ogólnej około 41 ha
- Babsk o pow. około 103,39 ha
- Gołyń o pow. około 29,14 ha
- Studzianek o pow. około 66,33 ha
- Żurawia o pow. około 31,08 ha.

Tereny w Białej Rawskiej stanowią obszarowo jeden kompleks, o łącznej powierzchni ok. 41 ha. W planie zagospodarowania przestrzennego planowane pod obiekty produkcyjne, usługowe, składy i magazyny. Teren uzbrojony w wodociąg, kanalizację sanitarną, energię elektryczną.

W obrębie wsi Babsk są nieruchomości, dla których nie został sporządzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, natomiast w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny te przeznaczone są pod obszary o dominującej formie zabudowy techniczno-produkcyjnej, usługowej, obsługi komunikacji samochodowej i zaplecza techniczne motoryzacji (oznaczenie – P). Ponadto w miejscowości Babsk znajdują się tereny po byłym PGR Babsk o powierzchni 381,52 ha, które wymagają wyprzedzającej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, aby mogły być wykorzystane pod inne cele.

Rolnictwo

Gmina Biała Rawska to gmina typowo rolnicza – podstawą gospodarki jest wysokowydajne rolnictwo. Główną gałęzią działalności rolniczej jest sadownictwo, jest to rejon najnowocześniejszych sadów w Europie, które zajmują około 60% powierzchni gminy. Uprawia się jabłonie, grusze, wiśnie i inne owoce pestkowe oraz porzeczki i truskawki. W gminie znajduje się ok. 3 500 gospodarstw rolnych.

Tabela 17. Użytkowanie gruntów rolnych i leśnych na terenie gminy Biała Rawska na dzień 1 stycznia 2021 r. dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Grunty	Wyszczególnienie		Powierzchnia w ha	
			Miasto	Wieś
Grunty rolne	Użytki rolne	Grunty orne	256	8 685
		Sady	329	7 049
		Łąki trwałe	20	182
		Pastwiska trwałe	58	371
		Grunty rolne zabudowane	44	481
		Grunty pod stawami	38	111
		Grunty pod rowami	4	45
		Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	31	163
	Nieużytki		5	109
	Ogółem		785	17 196
Grunty leśne	Lasy		34	2067
	Grunty zadrzewione i zakrzewione		0	3
	Ogółem		34	2 070

Tabela 18. Klasyfikacja gleb użytków rolnych w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Grunty	Klasa	Powierzchnia w ha	
		Miasto	Wieś
Ogółem	-	775	14 087
Grunty rolne	IIIa	0	437
	IIIb	166	4 614
	IVa	133	4 273
	IVb	100	2 781
	V	135	3 131
	VI	98	1 035
Łąki	III	0	22
	IV	16	78
	V	33	128
	VI	4	21
Pastwiska	III	0	42
	IV	21	228
	V	54	250
	VI	15	29

Gospodarstwem rolnym, w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym, jest obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione lub zakrzewione na użytkach rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności

gospodarczej innej niż działalność rolnicza. W gminie znajduje się ogółem 4 677 gospodarstw, w tym ok. 3 500 gospodarstw prowadzi produkcję rolną.

Tabela 19. Liczba gospodarstw na terenie gminy Biała Rawska w roku 2021 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Powierzchnia gospodarstw	Do 0,5 ha	0,5-1 ha	1-2 ha	2-3 ha	3-5 ha	5-7 ha	7-10 ha	10-15 ha	15-20 ha	20-50 ha	50-100 ha	100 i więcej ha
Liczba gospodarstwa	1 070	436	733	499	616	426	482	277	81	52	4	1

Na terenie gminy Biała Rawska, rolnicy prowadzący gospodarstwa korzystają z pomocy publicznej, czego dowodem jest stale rosnąca kwota dotacji na zwrot podatku akcyzowego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego zużywanego do produkcji rolnej może ubiegać się producent rolny.

Na terenie gminy dominuje przemysł związany z sortowaniem, przechowywaniem, logistyką i przetwórstwem owoców.

Podmioty działające w sektorze rolnym, przetwórstwa, rybołówstwa na terenie gminy Biała Rawska to:

- Biański Owoc Sp. z o.o. w Białej Rawskiej - grupa producentów zrzeszająca 30 członków, posiadających 400 ha upraw owoców i warzyw,
- Grupa Producentów Owoców Polskie Sady – grupa producencka zajmującą się produkcją, sortowaniem, pakowaniem, przetwarzaniem i dystrybucją jabłek,
- Sadex Sp. z o.o. w Żurawi jest grupą producencką zrzeszającą 20 producentów owoców, posiadających ok. 250 ha upraw, zajmuje się produkcją i organizacją dystrybucji na rynki krajowe i zagraniczne,
- Austria Juice Poland sp. z o.o. w Chełmie – grupa producencka prowadząca działalność w gminie Biała Rawska,
- Firma Basstion Fruit Sp. z o.o. w Chrzęszczewie - specjalizuje się w zaopatrzeniu w owoce, głównie w jabłka i gruszki, odbiorców krajowych i zagranicznych,
- Gospodarstwo Rolno-Sadownicze M-SAD w Grzymkowicach – specjalizacja w produkcji owoców,
- APPSAD Centrum Zaopatrzenia Sadowniczego w Białej Rawskiej,
- Ośrodek zarybieniowo-rybacki „Żurawia” w Białej Rawskiej, prowadzi hodowlę w celu zarybień wód otwartych i ośrodek agroturystyczny, zajmuje teren ok. 70 ha,
- Paszarnia w Białej Rawskiej – firma dystrybucyjna paszy dla zwierząt.

Rynkami zbytu dla owoców produkowanych na terenie gminy są w szczególności: teren Polski, Czechy, Słowacja, Egipt, północna Afryka, Azja, kraje skandynawskie.

3.2. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny tj. 94% ogółu podmiotów gospodarki narodowej, w którym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Największymi pracodawcami na terenie gminy są:

- administracja publiczna: Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki organizacyjne,
- placówki oświatowe,
- przetwórstwo spożywcze,

- przedsiębiorstwa handlowe i usługowe prywatnych podmiotów gospodarczych.

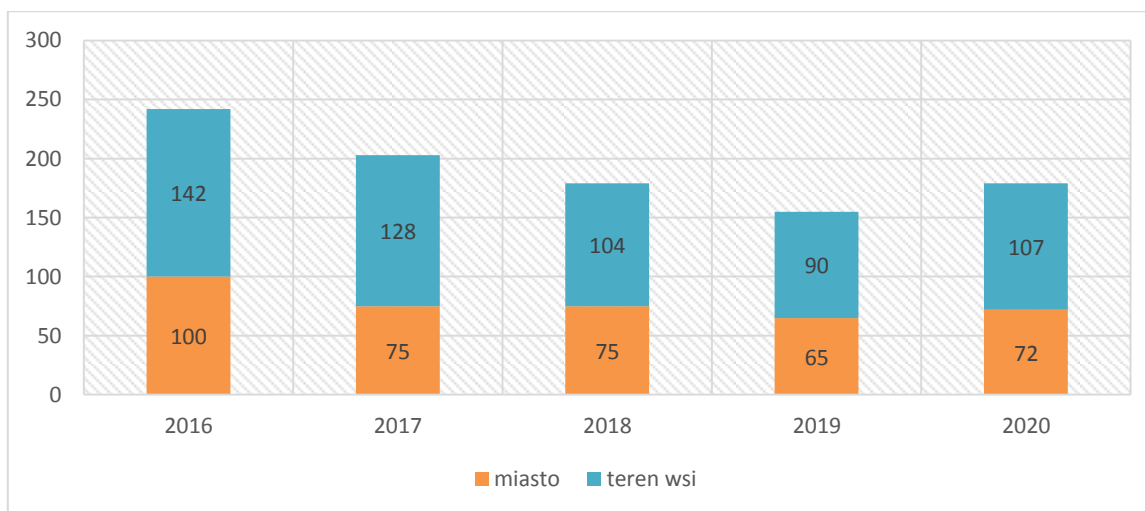
Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Biała Rawska, jest zdecydowanie niska. W roku 2020 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rawie Mazowieckiej z terenu gminy zarejestrowanych było ogółem 179 osób, w tym 91 mężczyzn i 87 kobiet, 72 mieszkańców miasta, 107 mieszkańców terenów wiejskich.

Stopa bezrobocia w 2020 roku w powiecie rawskim wynosiła 3,8% (w stosunku do osób aktywnych zawodowo). Stopa dla województwa łódzkiego wynosiła 6,1%, podobnie jak dla terenu kraju - 6,1%.

Tabela 20. Zmiany stopy bezrobocia w powiecie rawskim w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	5,5	4,3	3,9	3,1	3,8

Wykres 18. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według miejsca zamieszkania w gminie Biała Rawska na przestrzeni lat 2016-2020 (dane: Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej)

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według płci w gminie Biała Rawska na przestrzeni lat 2016 – 2020 (dane: Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej)

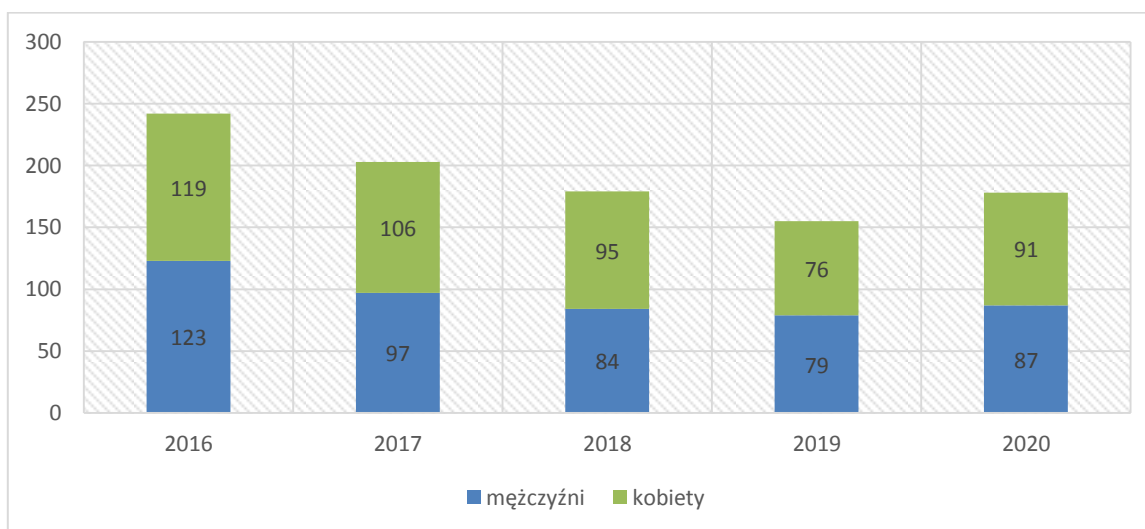

Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rawie Mazowieckiej z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób bezrobotnych ogółem	242	203	179	155	178
Liczba bezrobotnych: mężczyźni	123	97	84	79	87
Liczba bezrobotnych: kobiety	119	106	95	76	91
Liczba osób z terenu wsi	142	128	104	90	107
Liczba osób z prawem do zasiłku	16	13	22	25	29
Osoby zwolnione z przyczyn zakładu pracy	8	3	8	5	8
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	94	66	48	45	53
Osoby bez doświadczenia zawodowego	78	63	42	45	46
Osoby bezrobotne do 30 roku życia	95	78	52	63	68
Osoby długotrwale bezrobotne	146	107	96	70	85
Osoby bezrobotne po 50 roku życia	59	51	51	45	55
Osoby posiadające przynajmniej jedno dziecko do 6 roku życia	40	32	34	31	36
Osoby bezrobotne niepełnosprawne	12	13	13	11	8
Bezrobotni gminy w skali powiatu (%)	20,43	21,75	21,75	23,03	21,76

Osoby bezrobotne do 30 roku życia stanowią ok 38% ogółu, co nie jest zjawiskiem korzystnym, ponieważ może świadczyć o niedostosowaniu osób młodych do potrzeb rynku. Z drugiej strony mogą być mniej atrakcyjni dla pracodawców ze względu na brak doświadczenia. Osoby po 50 roku życia stanowią ok. 30% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Mają one mniej korzystny stratus na rynku pracy są np. mniej mobilne. W 2020 r. osoby długotrwale bezrobotne, tj. takie, których okres pozostawania bez pracy w ciągu ostatnich dwóch lat wyniósł co najmniej 12 miesięcy, stanowiły ponad 47% ogólnej liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Rawie Mazowieckiej.

4. ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA

4.1. Środowisko przyrodnicze

Lasy i tereny leśne

Gmina Biała Rawska zalicza się do słabiej zalesionych terenów. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie wynosi 2 144,67 ha, tj. zaledwie 10,2% (dane: GUS, 2020) powierzchni gminy. Jest to dość niski wskaźnik, lesistość całego województwa łódzkiego wynosi 21,5%.

Tabela 22. Powierzchnie gruntów leśnych i lasów według form własności w latach 2016-2020 na terenie gminy Biała Rawska (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Powierzchnia gruntów leśnych w ha	2 223,61	2 143,20	2 144,85	2 144,29	2 144,67
Lesistość w %	10,5	10,2	10,2	10,2	10,2
Grunty leśne publiczne ogółem w ha	1 229,36	1 229,21	1 230,86	1 230,35	1 230,73
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w ha	1 229,36	1 229,21	1 230,86	1 230,35	1 230,73
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych w ha	1 220,21	1 220,06	1 221,71	1 221,2	1 221,2
Lasy ogółem w ha	2 194,93	2 114,52	2 115,96	2 115,40	2 115,78
Lasy publiczne ogółem	1 200,68	1 200,53	1 201,97	1 200,46	1 200,84
Grunty leśne prywatne osób fizycznych ogółem w ha	994,25	913,99	913,99	913,94	913,94

Powierzchnia lasów prywatnych uległa zmniejszeniu po przeprowadzonej modernizacji ewidencji gruntów i budynków w 2016 r. przez Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej dla części gminy Biała Rawska, a zwiększyła się powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych.

W gminie przeważają lasy publiczne należące do Skarbu Państwa, będące w zarządzie Lasów Państwowych – stanowią one ponad 57% powierzchni gruntów leśnych. Rozmieszczenie lasów w gminie jest nierównomierne. Największe kompleksy leśne znajdują się w południowo-zachodniej jej części w obrębie miejscowości Ossa, Babask, Rosławowice, Jelitów i Wólka Lesiewska. Są to lasy w większości publiczne. Lasy prywatne występują w znacznym rozdrobieniu tworząc niewielkie enklawy wśród pól uprawnych.

W gminie przeważają lasy mieszane dębowo-sosnowe z udziałem modrzewia, lipy, grabu i buka. W przewadze są lasy jednogatunkowe o drzewostanie sosnowym na siedliskach boru świeżego i mieszanego świeżego. Występują też kompleksy lasów modrzewiowych. W dolinach rzek i cieków występują olsy i grądy. Większość drzewostanów zalicza się do I, II i III klasy wiekowej.

Gospodarka leśna nie ma znaczenia w gospodarce gminy. Pozyskiwanie drewna występuje głównie w lasach będących własnością prywatną, a nasadzenie na terenach lasów publicznych.

Tabela 23. Gospodarka leśna na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS).

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Pozyskiwanie drewna w m ³	209	75	169	176	102
Pozyskiwanie grubizny w m ³ (liściasta)	0	3	3	11	0
Sadzenia drzew w szt.	130	0	0	0	550
Sadzenia krzewów w szt.	684	0	0	0	1 000

Obszary chronione

Na terenie gminy Biała Rawska występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony. Należą do nich:

- Bolimowsko-Radziejowski Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 3.900 ha na terenie gminy,
- Rezerwat Przyrody Babsk w Nadleśnictwie Skierniewice o powierzchni 10,97 ha,
- użytki ekologiczne (powierzchnia 5,4 ha.) - kompleksy leśne w południowo-zachodniej części gminy w rejonie miejscowości Babsk.

Tabela 24. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Biała Rawska (dane na dzień 31.09.2021 r.: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>)

Nazwa formy ochrony	Opis.
Obszar Chronionego Krajobrazu Bolimowsko – Radziejowski z doliną środkowej Rawki	Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje kompleksy leśne Puszczy Bolimowskiej, które znalazły się poza Bolimowskim Parkiem Krajobrazowym wraz z doliną środkowej i dolnej Rawki i jej dopływami. Położony jest na Równinie Łowicko-Błońskiej, ma charakter równiny denudacyjnej pociętej dopływami Bzury. W części wschodniej chroni kompleksy leśne dawnych puszczy: Miedniewskiej, Wiskickiej, Mariańskiej i Jaktorowskiej oraz ciekawe krajobrazowo tereny rolno-leśne doliny Tucznej
Rezerwat Przyrody Babsk	Rezerwat zajmuje powierzchnię 10,97 ha został utworzony w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego (dębowo – sosnowego) z domieszką lipy drobnolistnej naturalnego pochodzenia w wieku 80-170 lat, stanowiącego jedyny tego rodzaju drzewostan na terenie byłego województwa skierniewickiego. Roślinność rezerwatu stanowi las lipowo – grabowo – dębowy, czyli grąd subkontynentalny
Pomniki przyrody	• Modrzew europejski – 2 pojedyncze sztuki, dąb szypułkowy, jesion wyniosły - Biała Rawska, ul. Wojska Polskiego, park miejski • Dąb szypułkowy, 6 pojedynczych drzew – Babsk, park podworski • Grupa drzew – 6 dębów szypułkowych – Babsk • Grupa drzew – 27 dębów szypułkowych – Babsk, Leśnictwo Babsk • Grupa drzew – 88 lip drobnolistnych, 2 robinia akacjowata – droga Babsk-Biała Rawska • Grupa drzew – 91 lip drobnolistnych, 1 brzoza brodawkowata – przy drodze powiatowej w m. Grzymkowie. • Bagno

Na terenie gminy znajduje się kilka zabytkowych parków (objętych rejestrem zabytków). Parki znajdują się w miejscowościach:

- Babsk (z zespołem dworskim) – w parku rośnie ok. 30 dębów szypułkowych i bezszypułkowych o obwodzie pnia od 150 do 350 cm, wraz z tzw. "Dębem Napoleona"
- Biała Rawska (z zespołem pałacowym),

- Białogórne (z zespołem dworskim),
- Gołyń (z zespołem dworskim),
- Ossa (park ok 15 ha, w tym 5,5 ha stawów),
- Podsędkowice (z zespołem dworskim),
- Rzeczków (z zespołem dworskim),
- Wola-Chojnata (z zespołem pałacowym).

4.2. Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodna gminy Biała Rawska opiera się na poborze wody z 4 ujęć wód podziemnych. Długość wybudowanej sieci wodociągowej w gminie wynosi 173,9 km, a kanalizacyjnej zaledwie 22,5 km. Na stan sieci kanalizacyjnej wpływ ma rozproszenie zabudowy na terenie wiejskim, duże arealty gospodarstw głównie we wschodniej części gminy.

Tabela 25. Charakterystyka ujęć wód podziemnych – stacji uzdatniania wody na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Nazwa stacji	Lokalizacja	Wydajność	Uwagi
SUW Biała Rawska	Biała Rawska ul. Topolowa	Q max/h 150 m ³ /h Q max/d 3300 m ³ /d Q max/rok 979295 m ³ /rok	rok budowy 1986, modernizacja 2004 – 2006
SUW Teodozjów	Teodozjów	Q max/h 56 m ³ /h Q max/d 719 m ³ /d Q max/rok 214255 m ³ /rok	modernizacja 2015 r.
SUW Babusk	Babusk ul Akacyjowa 55	Q max/h 30 m ³ /h Q max/d 432 m ³ /d Q max/rok 127020 m ³ /rok	modernizacja 2018 r.
SUW Galinki	Galinki 241/3	Q max/h 20 m ³ /h Q max/d 440 m ³ /d Q max/rok 144905 m ³ /rok	rok budowy 2003 r.

Tabela 26. Dane dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej, *GUS)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Długość sieci wodociągowej (km)	158,8	163,6	169,5	170,4	173,9
Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci wodociągowej	1 738	1 774	1 859	1 965	2 012
Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km ² *	76,2	78,2	80,8	81,3	83,5
Woda dostarczana gospodarstwom domowym w dm ³ *	292,4	232	299	321	307
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³ *	25,6	20,3	26,2	28,3	27,3
Długość sieci kanalizacyjnej (km)	20,2	20,2	20,2	21,7	21,7
Liczba gospodarstw przyłączonych do sieci	453	455	459	464	471

kanalizacyjnej					
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych (km)	408	408	441	444	b.d.
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² *	10,1	10,1	10,1	10,8	10,8

Na terenie gminy Biała Rawska funkcjonują 4 oczyszczalnie ścieków, w tym 1 obsługująca teren miasta. Na terenach gdzie nie funkcjonuje sieć kanalizacyjna mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych lub z przydomowych oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy mają podpisane umowy na odbiór nieczystości ciekłych ze swoich zbiorników.

Tabela 27. Dane dotyczące oczyszczalni ścieków działające na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Lokalizacja	Rodzaj	Przepustowość	Obszar funkcjonowania
Żurawia 1	Biologiczno – mechaniczna	Q max/h 150 m ³ /h Q max/d 3300 m ³ /d Q max/rok 979295 m ³ /rok	Miejski
Oczyszczalnia w Galinkach	Ścieków bytowych	Q max/h 10 m ³ /h Q max/d 16,80 m ³ /d Q max/rok 6132 m ³ /rok	Wiejski
Przydomowa oczyszczalnia ścieków przy szkole w Błażewicach	Ścieków bytowych	500 m ³ /rok	Wiejski/ przyobiektowa
Oczyszczalnia w Babsku	Ścieków bytowych	23 360 m ³ /rok	Wiejski/ przyobiektowa

Tabela 28. Dane dotyczące oczyszczania ścieków w gminie Biała Rawska (dane: GUS)

Rok	2016	2017	2018	2019
Ścieki odprowadzone w ciągu roku ogółem (dam ³)	167,4	172,3	156,0	147,3
Ścieki oczyszczone w ciągu roku ogółem (dam ³)	223	228	218	216

Gospodarka odpadami komunalnymi

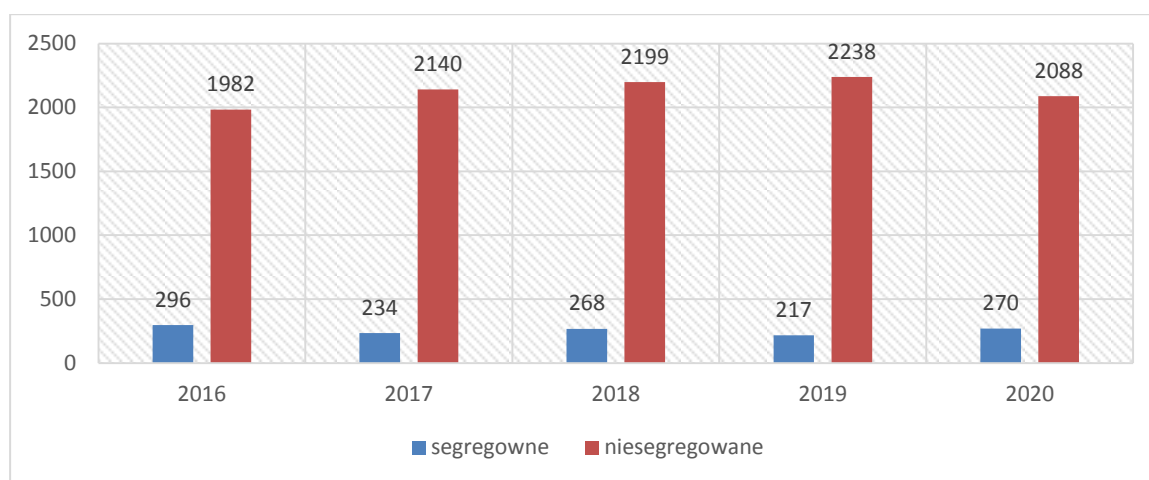
Źródłami powstawania odpadów na terenie gminy są przede wszystkim: gospodarstwa domowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sektor gospodarczy – zakłady produkcyjne, usługowe i handlowe. Gospodarka odpadami z sektora komunalno – bytowego prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów, które gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach lub workach.

Odbiorem odpadów z terenu gminy Biała Rawska zajmuje się firma „Eneris Surowce S.A.” z Kielc. Odbierane są odpady: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, odpady selektywnie zbierane: szkło, plastik i makulatura oraz odpady elektroniczne, a także bioodpady – jeden raz w miesiącu.

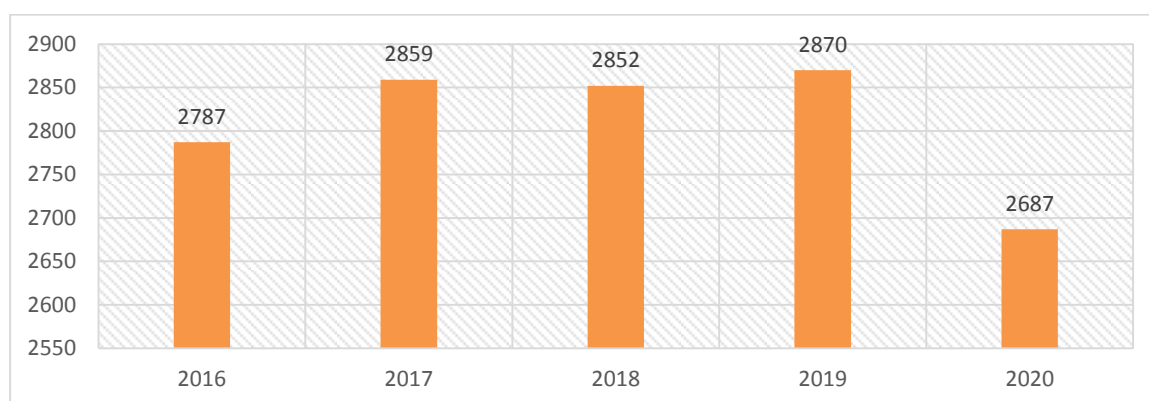
Tabela 29. Dane dotyczące gospodarowania odpadami na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	Ilość odpadów w Mg				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość odpadów komunalnych zebranych ogółem	2278,70	2374,79	2467,0	2455,44	2358,21
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie	296,55	234,65	268,855	217,245	270,9
Selektywnie zebrane odpady – tworzywa sztuczne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	111
Selektywnie zebrane odpady – szkło	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	118
Selektywnie zebrane odpady – z budowy, remontów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	17
Ilość zebranego azbestu	207,44	-	108,79	-	-

Wykres 19. Ilość odpadów w Mg zebranych z terenu Gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wykres 20. Liczba gospodarstw objętych selektywną zbiórką odpadów z terenu Gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Na terenie gminy działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (Żurawia 1), który świadczy usługi odbierania odpadów od poniedziałku do soboty. Do punktu bezpłatnie mieszkańcy mogą dostarczać własnym transportem wybrane grupy odpadów, tj.: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe (w tym: armatura łazienkowa:

sedesy, umywalki, wanny, kabiny prysznicowe), zużyte opony, sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię jest podstawowym czynnikiem niezbędnym dla egzystencji ludności, jednak użytkowanie energii wywiera największy szkodliwy wpływ na środowisko spośród wszystkich rodzajów aktywności człowieka na Ziemi. Jest to wynikiem zarówno ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.

System energetyczny gminy Biała Rawska jest w eksploatacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Tworzą go:

- sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV,
- sieć elektroenergetyczna średniego napięcia 15kV,
- sieć elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4kV,
- stacja transformatorowa WN/SN (110kV/15kV),
- stacje transformatorowe SN/nn (15kV/0,4kV).

Na obszarze gminy nie ma obiektów elektroenergetycznych w zakresie linii i stacji o napięciu 220kV i wyższym. Podstawę zasilania w energię elektryczną stanowi stacja elektroenergetyczna (GPZ) 110/15 kV PGE Dystrybucja S.A. „Żurawia” zlokalizowana w miejscowości Porady Górne. Stacja ta zasilana jest dwustronnie liniami 110 kV biegnącymi w ciągach: „Żurawia – Rawa Mazowiecka” i „Żurawia – Roszkowa Wola”.

Lokalną sieć rozdzielczą średniego napięcia stanowią przede wszystkim linie magistralne napowietrzne. Sieć terenowa średniego napięcia wyposażona jest w lokalne stacje transformatorowe 15/0,4 kV (177 stacji napowietrznych, 9 stacji wewnętrznych). Ze stacji transformatorowej energia rozprowadzana jest dalej liniami niskiego napięcia (400/230V) napowietrznymi i kablowymi.

Tabela 30. Infrastruktura elektroenergetyczna na terenie gminy Biała Rawska - zestawienie (dane: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź – Teren)

Napięcie	Rodzaj infrastruktury	Ilość
Wysokie (WN)	Linie napowietrzne WN	2 km
Średnie (SN)	Linie napowietrzne SN	195,6 km
	Linie kablowe SN	6,5 km
Niskie (nN)	Linie napowietrzne nN (bez przyłączy)	145,1 km
	Linie kablowe nN (bez przyłączy)	87 km
	Przyłącza nN	32,5 km
SN/nN	Stacje transformatorowe	186 szt.

Sieć rozdzielcza niskiego napięcia (nN) 0,4kV jest siecią bezpośrednio zasilającą odbiorców komunalno-bytowych (gospodarstwa domowe oraz obiekty gminne), sektor handlu i usług oraz niewielkich odbiorców przemysłowych. Ze względu na charakter odbiorców sieć niskiego napięcia można podzielić na sieć zasilającą odbiorców w energię elektryczną oraz sieć oświetleniową. Nieliczni odbiorcy zasilani są bezpośrednio liniami średniego napięcia.

Tabela 31. Zużycie energii na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba gospodarstw domowych - odbiorców energii elektrycznej	1 244	1 296	1 294	1 300	1 309
Zużycie energii elektrycznej w MWh	2 304,62	2 394,49	2 455,67	2 410,48	2 461,51
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kWh	717,50	748,75	768,84	758,73	786,42

Do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną należy między innymi planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg oraz finansowanie tego oświetlenia. Na terenie gminy znajduje się 2 100 sztuk lamp oświetlenia drogowego, w tym 10 % stanowią lampy ledowe. Sieć oświetleniowa w gminie jest sukcesywnie rozbudowywana oraz modernizowana. Ponadto wymieniane są oprawy uliczne i oświetlenie w budynkach użyteczności publicznej na elektrooszczędne.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Na terenie gminy Biała Rawska funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania oraz indywidualne – w gospodarstwach domowych i przy obiektach.

Produkcja i dystrybucja ciepła w sposób zorganizowany realizowana jest przez ciepłownię miejską (ul. Mickiewicza 32). System ciepłowniczy nie jest rozbudowany, zasila niewielki powierzchniowo, ale gęsto zaludniony obszar miasta, który obejmuje przede wszystkim zabudowę wielorodzinną znajdującą się w zasobach spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Odbiorcami ciepła z sieci miejskiej są również budynki użyteczności publicznej oraz obiekty handlowo – usługowe.

Potrzeby ciepłe dla właścicieli pozostałych budynków, nie korzystających z sieci ciepłej na terenie miasta i na terenie wiejskim, pokrywane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wbudowanych u poszczególnych odbiorców. Indywidualne źródła ciepła najczęściej opalane są paliwem stałym (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy).

Tabela 32. Sposoby zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Rodzaj obiektu	Nośnik ciepła
Urząd Miasta, Urząd Stanu Cywilnego i Oświaty w Białej Rawskiej	Olej opałowy, energia elektryczna (fotowoltaika, pompy ciepła)
Biblioteka Publiczna w Białej Rawskiej	Energia elektryczna (fotowoltaika, pompy ciepła)
Zespół Szkół w Białej Rawskiej	Olej opałowy
Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Białej Rawskiej	Sieć ciepłownicza
Przedszkole w Białej Rawskiej	Sieć ciepłownicza
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Świetlica Środowiskowa w Białej Rawskiej	Sieć ciepłownicza
Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Białej Rawskiej	Sieć ciepłownicza
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Białej Rawskiej	Węgiel kamienny, drewno
Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Babsku	Pellet drzewny, energia elektryczna (fotowoltaika)
Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Warszawskiego	Olej opałowy

Rodzaj obiektu	Nośnik ciepła
w Błaziejewicach	
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starej Wsi	Olej opałowy, energia elektryczna (fotowoltaika)
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lesiewie	Węgiel kamienny
Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Pachach	Olej opałowy
Szkoła Podstawowa im. Jerzego Popiełuszki w Chodnowie	Olej opałowy

Na terenie gminy Biała Rawska prowadzone są programy z dofinansowaniem ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, które umożliwiają odbiorcom modernizację źródeł ciepła, wymianę na bardziej energooszczędne i niskoemisyjne. W 2019 roku likwidacji poddano 76 szt. starych węglowych źródeł ciepła oraz montażu nowych spełniających wymogi ochrony środowiska, w tym: w 34 domach jednorodzinnych i 3 blokach wielorodzinnych.

Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Na obszarze gminy sieć i urządzenia gazu ziemnego funkcjonują tylko na terenie miejscowości Józefów, Chodnów i Szczuki, które zasilane są od strony województwa mazowieckiego.

Długość sieci gazowej w gminie wynosi 9 612 m (rok 2020 – dane GUS), w tym sieci przesyłowej 5 400 m i 4 212 m sieci rozdzielcze. Rozbudowa sieci nie była prowadzona od wielu lat. Wskaźnik korzystających z gazu ziemnego dla ogółu ludności w gminie jest niski i wynosi 0,9 %. Według danych GUS za 2020 rok gaz sieciowy jest dostarczany do gminy dla 33 gospodarstw domowych i 28 budynków niemieszkalnych. 25 odbiorców ogrzewa mieszkania gazem. Zużycie gazu w roku 2020 wyniosło 223,2 MWh.

Zgodnie z koncepcją rozwoju sieci gazowej, projektowana jest realizacja gazociągu od strony gminy Regnów.

Zaopatrzenie gospodarstw w gminie w gaz realizowane jest głównie w oparciu o butle napełniane gazem płynnym propan-butan. W każdej miejscowości znajduje się punkt wymiany butli.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Biała Rawska zostały wprowadzone odnawialne źródła energii tj. instalacje fotowoltaiczne, instalacje solarne, pompy ciepła oraz kotły na biomasę. Energia odnawialna wykorzystywana jest przez obiekty publiczne i gospodarstwa indywidualne. Instalacje te produkują energię elektryczną na potrzeby własne. Wpłyną one na ograniczenie zużycia energii elektrycznej wytwarzanej w sposób konwencjonalny i poprawiają jakość środowiska.

Na terenie gminy zainstalowane są odnawialne źródła energii:

- w ramach projektu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na terenie gminy zainstalowane zostały instalacje fotowoltaiczne w budynkach użyteczności publicznej i 26 indywidualnych gospodarstwach domowych łącznej mocy 168,56 kWp,

- z WFOŚiGW zainstalowana została instalacja fotowoltaiczna na terenie oczyszczalni ścieków: moc falowników 35kW, moc instalacji 41,3 kWp,
- indywidualne instalacje fotowoltaiczne – 11 instalacji na budynkach mieszkalnych i produkcyjnych,
- w budynkach użyteczności zainstalowane są pompy ciepłe: Urząd Miasta i Gminy – 4 × 18kW, Biblioteka 2 × 13kW, kościół parafialny w Białej Rawskiej.

5. PROBLEMY SPOŁECZNE, KAPITAŁ I INFRASTRUKTURA

5.1. Wychowanie przedszkolne i edukacja

W obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji, rolą samorządu jest zapewnienie warunków kształcenia dzieci i młodzieży oraz dążenie do zapewnienia wysokich standardów nauczania zarówno na poziomie przedszkolnym jak i szkolnym (w zakresie szkół podstawowych). Zadaniem lokalnych władz jest utrzymywanie obiektów i placówek oświatowych, zatrudnienie i monitoring pracy kadry dydaktycznej, organizacja zajęć edukacyjnych a także wspieranie uzdolnionych uczniów.

Edukacja na wysokim poziomie jest czynnikiem, który z jednej strony może przyciągać nowych mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych z dziećmi a z drugiej strony zapobiegać rezygnacjom rodziców z placówek oświatowych na terenie miejsca zamieszkania.

Na terenie gminy funkcjonują placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Biała Rawska:

- Przedszkole w Białej Rawskiej,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Białej Rawskiej,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Warszawskiego w Błaziejewicach,
- Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Babsku,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jerzego Popiełuszki w Chodowie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lesiewie,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starej Wsi,
- Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Pachach.

W gminie usługi wychowania przedszkolnego świadczy jedno Przedszkole w Białej Rawskiej oraz 9 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Dla wszystkich placówek organem prowadzącym jest Gmina Biała Rawska.

Tabela 33. Dane dotyczące wychowanie przedszkolnego na terenie gminy Biała Rawska (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym 3 -6 lat	316	360	370	386	376
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	129	103	114	130	132
Liczba dzieci w przedszkolach	187	258	256	256	244
Etaty nauczycieli	12,69	19,49	17,76	20,79	28,03

Ponadto w gminie znajduje się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Białej Rawskiej zarządzany przez Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej. W Zespole istnieje możliwość kształcenie w technikach branżowych: ekonomicznym, informatycznym i ogrodniczym. Szkoła dysponuje internatem dla uczniów.

Tabela 34. Informacje o szkołach podstawowych na terenie gminy Biała Rawska w roku 2020 (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)

Szkoła podstawowa	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Sale gimnastyczne (ilość, powierzchnia)	Zaplecze dodatkowe (stołówka, sale specjalistyczne)
Biała Rawska	475	52	31 budynek A: 11 sal budynek B: 20 sal	ogółem: 4914,00 m ²	2 sale sala w budynku A: 297,36 m ² sala w budynku B: 531,33 m ² ogólnie: 828,69 m ²	stołówka – budynek A, stołówka – budynek B; gabinet pedagoga, gabinet logopedy – budynek A; gabinet pedagoga, gabinet psychologa – budynek A
Babsk	95 + 25 (oddział przed- szkolny)	18	9 + 2 sale przedszkolne	1750 m ²	2 sale do ćwiczeń: łączna powierzchnia – 174 m ²	gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej
Błaziejewice	96	25	9	795	Brak	stołówka
Chodów	44	18	8	708	pow. 40 m ²	gabinet pielęgniarstwa, zaplecze kuchenne
Lesiew	558 + 20 (oddział przed- szkolny)	24	8 + oddział przedszkolny	285,10 m ²	1 sala ruchowa powierzchni 76,80 m ²	świetlica z jadalnią (1 sala), 2 sale specjalistyczne
Pachy	72	17	9	480	Brak	brak
Stara Wieś	78 + 17 (oddział przed- szkolny) + 15 (oddział przed- szkolny)	20	10	690	Brak	stołówka, sala sensoryczna, gabinet pielęgniarstwa, biblioteka

5.2. Pomoc społeczna

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Biała Rawska realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej (M-GOPS). M-GOPS realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Burmistrza, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Łódzkiego.

Tabela 35. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)

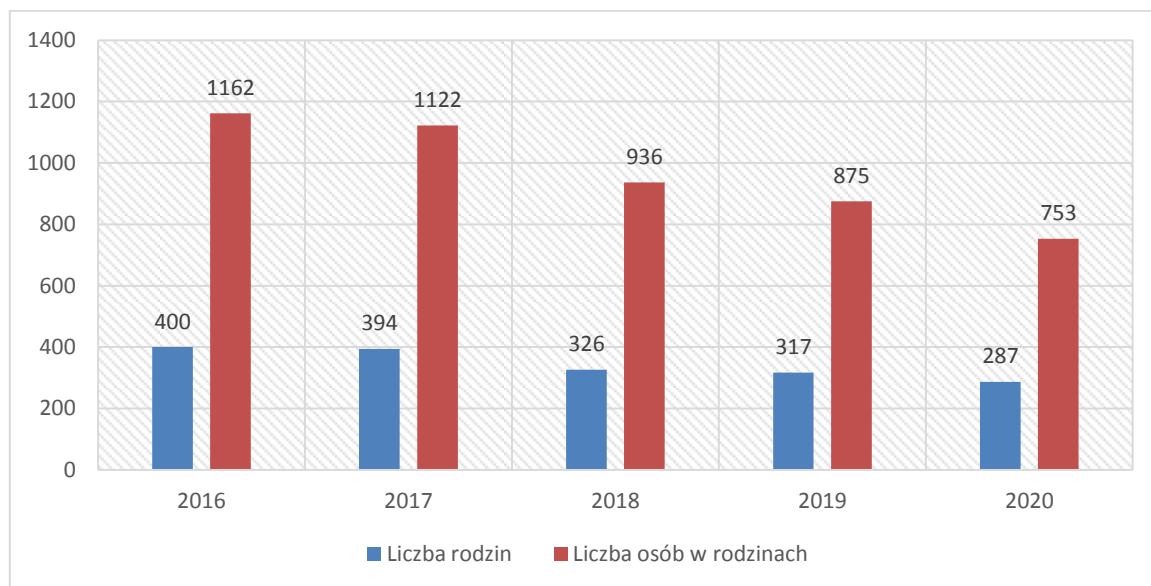

Tabela 36. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin korzystających z pomocy M-GOPS z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	167	177	116	121	89
Sieroctwo	0	1	1	0	0
Bezdomność	1	3	0	0	1
Bezrobocie	92	80	56	58	57
Niepełnosprawność	127	136	105	107	85
Długotrwała choroba	237	247	203	189	171
Przemoc w rodzinie	4	2	3	2	2
Ochrona macierzyństwa	60	104	93	107	100
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	113	89	40	52	38
Alkoholizm	20	16	7	9	11
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	6	2	1	1	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna/ Zdarzenie losowe	1	1	5	1	1

Tabela 37. Realizacja zadań w M-GOPS w Białej Rawskiej (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Sprawianie pogrzebu	2	0	0	3	1
Usługi opiekuńcze	49	62	54	44	35
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego	1	1	5	1	1
Zasiłki celowe i pomoc w naturze	235	215	177	187	203
Liczba rodzin zastępczych (liczba dzieci w rodzinach)	4 r (4dz) 1 DD	5 r (6 dz) 1 DD	6 r (7dz) 2 DD	5 r(6 dz) 2 DD	7r(11 dz) 1 DD
Liczba osób niepełnosprawnych pod opieką MGOPS – pobierająca zasiłek pielęgnacyjny	229	222	213	208	203
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z Warsztatów Terapii - ŚDS	30 ŚDS 2 WTZ	30 ŚDS 2 WTZ	30 ŚDS 2 WTZ	30 ŚDS 1 WTZ	30 ŚDS 1 WTZ

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków: budżetu gminy (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych), dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

Tabela 38. Środki finansowe na opiekę społeczną wg źródeł pochodzenia w M-GOPS w Białej Rawskiej (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)

Rok	Zadania własne (kwota)	Zadania zlecone (kwota)
2016	2.882.622,45	11.866.878,04
2017	2.885.935,84	14.566.091,02
2018	2.922.554,96	14.514.597,14
2019	3.193.793,47	15.852.773,22
2020	3.181.835,86	18.412.234,26

Dla organizacji pomocy na terenie gminy Biała Rawska działają:

- Świetlica Środowiskowa działająca w strukturach M-GOPS – placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego. Świetlica jest przeznaczona głównie dla dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i ich otoczenia, dla dzieci z rodzin niepełnych, wielodzietnych, z problemami edukacyjnymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem,
- Środowiskowy Dom Samopomocy – umożliwia osobom niepełnosprawnym pełnienie społecznie aktywnej roli, umożliwia integrację ze środowiskiem oraz indywidualny rozwój umiejętności i naukę samodzielności. Przeznaczony jest dla osób przewlekłe psychicznie chorych, osób niepełnosprawnych intelektualnie i osób wskazujących na inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Dla realizacji zadań społecznych na terenie gminy Biała Rawska realizowane są programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

- Gminny Program Wspierania Rodziny
- wieloletni rządowy Program "Posiłek w szkole i w domu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej prowadzi ponadto programy społeczne dla mieszkańców gminy: Projekt „CUŚ DOBREGO”, Program: „Opieka 75+” oraz Program: „Opieka wytnieniowa”.

W związku z wypełnianiem zadań M-GOPS współpracuje z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, związkami i stowarzyszeniami ,także z parafiami i lokalnymi przedsiębiorcami.

Mieszkańcy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mogą również korzystać z pomocy oferowanej przez instytucje znajdujące się poza obszarem gminy, w tym między innymi z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej.

5.3. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Biała Rawska usługi z zakresu opieki medycznej świadczą instytucje w Białej Rawskiej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ESKULAP i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne SALUS oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dańkowie. Przychodnie udzielają świadczeń zdrowotnych w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej udzielanej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych, w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej świadczenia
- badań diagnostycznych
- podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stomatologii
- sprawowanie opieki profilaktycznej nad osobami pracującymi
- rehabilitacji leczniczej
- badań analitycznych
- inicjowanie i realizowanie promocji zdrowia wynikającej z oceny stanu zdrowia podopiecznych
- opieki profilaktycznej w zakresie ustalonym profilaktycznym programem zdrowia
- poradni pediatrycznej dla dzieci zdrowych i dzieci chorych
- opieki zdrowotnej w zakresie ginekologii i położnictwa
- specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielanej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu osób potrzebujących świadczeń.

Opiekę szpitalną dla mieszkańców w gminie zapewnia Szpital św. Ducha w Rawie Mazowieckiej. W SP ZOZ funkcjonują oddziały: chorób płuc i gruźlicy, chirurgii, chorób wewnętrznych, pediatrii, ginekologiczno- położniczo – noworodkowy. Ponadto przy szpitalu funkcjonuje przychodnia z podstawową opieką medyczną, pediatrią, medycyną szkolną, medycyną pracy, z punktem pobrań i diagnostyki.

5.4. Kultura, sport, rekreacja

Kultura

Jednostką realizującą zadania z zakresu kultury w gminie jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Białej Rawskiej. M-GOK w Białej Rawskiej prowadzi zajęcia stacjonarne oraz warsztatowe dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. W swojej ofercie MGOK posiada zajęcia: plastyczne, modelarskie, wokalne, teatralne, tańca nowoczesnego i tańca towarzyskiego dla dzieci, nauki gry na gitarze, nauki gry na perkusji, balet, robotyki, nauki gry na pianinie. Poza tym organizowane są konkursy plastyczne, muzyczne oraz teatralne. Organizowane są różnego rodzaju wydarzenia i imprezy kulturalne, plenerowe i masowe.

Tabela 39. Dane dotyczące M-GOK w Białej Rawskiej w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba instytucji	1	1	1	1	1
Liczba imprez w ciągu roku	42	55	49	34	20
Liczba uczestników imprez	6 700	8 100	8 100	5 650	530
Liczba grup artystycznych	16	34	32	1	1
Liczba członków grup artystycznych	210	401	548	25	4

Tabela 40. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Białej Rawskiej (dane: M-GOK w Białej Rawskiej)

Rodzaj	Nazwa
Coroczne, okazjonalne	Koncert Noworoczny, Orszak Trzech Króli, WOŚP, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Dzień Edukacji Narodowej, 11 Listopada, Andrzejkę, Spotkanie Opłatkowe,
Cykliczne	Sobótki, Otwarcie Sezonu Kąpieliskowego, Festiwal Młodych Twórców, Mikołajkowy Turniej Tenisa Stołowego, Zawody Siłowe Rodzinny Piknik Profilaktyczny, Vinyl is ack, Senioriada,
Imprezy związane z tradycją, charakterem gminy	Dożynki powiatowe, Święto Plonów w Jabłkowej Krainie, Marszobieg Białskimi Sadami
Inne	wystawy, szkolenia, spotkania, sesje Rady Miejskiej, konkursy, przeglądy

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Białej Rawskiej funkcjonuje jako samodzielna instytucja kultury. Podstawowym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwojowi kultury. M-GBP prowadzi również działalność:

- kulturalną: Dyskusyjny Klub Książki, spotkania autorskie, imprezy cykliczne, wycieczki, konkursy,
- edukacyjną: kursy i warsztaty tematyczna, prelekcje, pogadanki,
- usługi dla mieszkańców,
- współpraca z instytucjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy, powiatu i regionu.

Tabela 41. Dane dotyczące M-GBP w Białej Rawskiej w latach 2016-2020 (dane: GUS)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba bibliotek i filii	1	1	1	1	1
Liczba zatrudnionych pracowników	6	6	6	5	5
Księgozbiór (woluminy) ogółem	33 888	32 493	32 999	33 924	33 123
Liczba czytelników w roku	1 277	1 138	1 152	11 145	1 049
Liczba wypożyczeń na zewnątrz	25 187	19 509	20 378	19 163	16 831

Biblioteka umożliwiała korzystanie z katalogu elektronicznego, który jest obsługiwany za pomocą programu bibliotecznego Sowa2 SQL Standard.

Kultura fizyczna, rekreacja, turystyka

Na terenie gminy są dobre warunki do rozwoju turystyki i czynnego wypoczynku, znajdują się obiekty infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, w sołectwach place zabaw i siłownie zewnętrzne.

W Białej Rawskiej działa Miejsko-Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, który zarządza obiektami: boiskiem piłkarskim, zapleczem rekreacyjnym przy zalewie z plażą i wypożyczalnią sprzętu pływającego.

Tabela 42. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Miejscowość	Rodzaj obiektu	Dostępność
Biała Rawska	OSiR	ogólnodostępny
Biała Rawska	Kompleks boisk przy OSiR	ogólnodostępny
Biała Rawska	Park miejski	ogólnodostępny
Biała Rawska	Orlik przy SP Biała Rawska	ogólnodostępny
Biała Rawska	Orlik przy ZSP w Balej Rawskiej	ogólnodostępny
Biała Rawska	Lodowisko Orlik przy SP w Białej Rawskiej	ogólnodostępny
Biała Rawska	Sale gimnastyczne i boiska szkolne	ograniczony – teren szkolny
Biała Rawska	Place zabaw	ogólnodostępny
Biała Rawska	Trakt spacerowy	ogólnodostępny
Biała Rawska – Żurawka – Ossa	Ścieżka rowerowa	ogólnodostępny
Babask	Sala gimnastyczna, boisko szkolne i plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Babask	Alpinarium przy SP	ograniczony – teren szkolny
Błaziejewice	Boisko szkolne, plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Chodnów	Sala gimnastyczna, boisko szkolne i plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Lesiew	Sala gimnastyczna, boisko szkolne, plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Pachy	Boisko szkolne, plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Stara Wieś	Boisko szkolne, plac zabaw	ograniczony – teren szkolny
Żurawia	Rodzinny Park Edukacji i Rozrywki	ogólnodostępny
Teodozjów	Siłownia zewnętrzna i sala rekreacyjna przy świetlicy wiejskiej	ogólnodostępny

Przez gminę Biała Rawska przebiega fragment szlaku rowerowego Ziemi Rawskiej, który liczy 250 km.

Działania Gminy Biała Rawska na rzecz upowszechniania kultury fizycznej i sportu polegają przede wszystkim na wsparciu finansowemu organizacji pozarządowych zajmujących się sportem. Kluby sportowe dla dzieci i młodzieży na terenie gminy Biała Rawska mają na celu upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, prowadzenie zajęć i rozgrywek sportowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w różnych dyscyplinach sportu oraz udział w zawodach i rozgrywkach sportowych.

Tabela 43. Działające kluby sportowe w gminie Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)

Nazwa klubu sportowego	Dyscyplina sportowa
Miejsko -Gminny Klub Sportowy „Białka” w Białej Rawskiej, ul. Wojska Polskiego 9	piłka nożna
Ludowy Klub Sportowy „Viktoria-Chrzęszczew” Babsk 3/18	piłka nożna
Ludowy Klub Sportowy „Biała Rawska Biała Rawska, ul. Mickiewicza 30/48	tenis stołowy
Klub Sportowy Herkules Biała Rawska, ul. Wiejska 13	kulturystyka
Ludowy Klub Sportowy „Wola” w Woli-Chojnacie	piłka nożna
Biański Klub Tenisa Ziemnego Biała Rawska	tenis ziemny

Atrakcyjne położenie gminy, walory przyrodnicze i zabytki sprawiają, że jest doskonałym miejscem dla turystyki weekendowej. Infrastrukturę turystyczną gminy Biała Rawska tworzy kilka obiektów z zapleczem noclegowym, gastronomicznym oraz obiekty o charakterze rekreacyjnym i SPA. Niektóre z nich znajdują się w zabytkowych dworach, które odremontowane służą jako zespoły kongresowe, konferencyjno – hotelowe, restauracje.

Bazę gastronomiczną w gminie tworzą następujące obiekty:

- Restauracja "Pałacowa" w Białej Rawskiej,
- „Fabryka Pizzy” w Białej Rawskiej,
- Restauracja "Pałac Chojnata" w Woli-Chojnacie,
- Bar "Wólka Lesiewska" w Wólce Lesiewskiej
- Sala bankietowa „U Pudziana” w Białej Rawskiej,
- Sala bankietowa „U Gosa” w Białej Rawskiej
- Sala bankietowa w Chrzęszczewie.

Tabela 44. Baza turystyczna i agroturystyczna na terenie gminy Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)

Obiekt	Adres	Charakterystyka
Obiekt Pałacowo-Zamkowy „Zameczek”	ul. Wojska Polskiego 4, 96-230 Biała Rawska	Pokoje hotelowe
SIESTA Wynajem Pokoi	ul. Przemysłowa 2B, 96-230 Biała Rawska	Wynajem pokoi
„Zalew Żurawia”	Żurawia 42, 96-230 Biała Rawska	Baza hotelowa z salą konferencyjną, barkiem. Łowisko dla wędkarzy gospodarstwo rybne, konie, agroturystyka
Agroturystyka „Pod Paprocią”	Wólka Lesiewska 23, 96-230 Biała Rawska	Gospodarstwo agroturystyczne
PRZY-STĄŃ Agroturystyka	Żurawia 100, 96-230 Biała Rawska	Gospodarstwo agroturystyczne
Agroturystyka w Ossie	Ossa 42, 96-200 Rawa Mazowiecka	Gospodarstwo agroturystyczne

Agroturystyka Edyta Koczywąg	Wólka Lesiewska 10, 96-230 Biała Rawska	Gospodarstwo agroturystyczne
Pałac Chojnata	Wola-Chojnata 59, 96-230 Biała Rawska	Obiekt hotel i SPA oraz sal bankietowych lub konferencyjnych w zabytkowym pałacu i parku
Centrum Konferencyjno- Szkoleniowe	Ossa 1, 96-200 Rawa Mazowiecka	Kompleks hotelowy (300 pokoi i apartamentów), zespół sal konferencyjnych i bankietowych, gabinetów Wellness & SPA, centrum wodno-termalne, klub nocny, dyskoteka, boiska i korty, place zabaw.

Atrakcje turystyczne gminy Biała Rawska to ponadto:

- kąpielisko miejskie z zapleczem sportowo – rekreacyjnym,
- końcowa stacja Rogowskiej Kolei Wąskotorowej,
- stadnina koni w Ossie,
- Sanktuarium Świętego Maksymiliana Kolbe w Szczukach.

5.5. Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Biała Rawska odpowiada Komisariat Policji w Białej Rawskiej – jednostka podległa Komendzie Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe i ratownictwo ogólne gwarantują jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, podlegające Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej. Na terenie gminy Biała Rawska funkcjonuje 13 jednostek OSP:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Białej Rawskiej – znajdująca się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
- Ochotnicza Straż Pożarna w Babsku
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chodnowie – znajdująca się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chrzęszczewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dańkowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grzymkowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ossie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rostawowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Słupcach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szczukach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Wsi
- Ochotnicza Straż Pożarna w Teresinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli-Chojnacie.

Tabela 45. Wyposażenie jednostek OSP w gminie Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)

Jednostka	Wyposażenie
Ochotnicza Straż Pożarna w Białej Rawskiej	Sprzęt do ratownictwa medycznego, butla z tlenem, samochód Ford Transit, Star 200, Mercedes Atego 1329 AF, motopompa M800 PO – 5 – 2 sztuki, pompa szlamowa, agregat W 40/40, pompa pływająca, piła do betonu, agregat prądotwórczy, wentylator, piła do cięcia drewna – 3 sztuki, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, Holmatro zestaw ratowniczy, motopompa fox, piła ratownicza CUTTERS, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Babsku	Samochód Mercedes – Benz LF 608D, sprzęt ratowniczo – gaśniczy: motopompa M800 PO – 3, piła do cięcia drewna, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Chodnowie	Samochód Mercedes Atego, Żuk A 115, motopompa M800 PO – 3, M800 PO – 5, pompa pływająca, piła do cięcia drewna, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz, agregat prądotwórczy, GIGATOR, motopompa Tohatsu, wentylator Brig Stration, pompa szlamowa Honda
Ochotnicza Straż Pożarna w Chrzęszczewie	Samochód Mercedes 208 CDI, motopompa M800 PO – 5, piła do cięcia drewna, motopompa Daihatsu, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Dańkowie	Samochód Star 266, motopompa M800 PO – 5, agregat W 40/40, piła do cięcia drewna, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Grzymkowicach	Samochód Magirus Deutz FM 130DFA, motopompa M800 PO – 5, piła do cięcia drewna, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Ossie	Samochód Magirus Deutz 130D 7 FA, motopompa M800 PO – 3, M800 PO – 5, piła do cięcia drewna, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Rosławowicach	Samochód Ford Transit 260S, motopompa M800 PO – 3, M800 PO – 5, agregat W 40/40, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Słupcach	Samochód Mercedes 208D, motopompa M800 PO – 3, agregat W 40/40, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Wsi	Samochód Magirus Deutz 170D 11 FA, motopompa M800 PO – 3, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Szczukach	Samochód DAF 16/25 TLF, motopompa M800 PO – 5, agregat prądotwórczy, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Teresinie	Samochód Ford Transit 260S, motopompa M800 PO – 3, agregat W 40/40, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz
Ochotnicza Straż Pożarna w Woli-Chojnacie	Samochód Mercedes Benz LF608D, motopompa M800 PO – 3, M800 PO – 5, autopompa, węże W – 75, W – 52, węże ssawne, prądownica, rozdzielacz

Ponadto w powiecie rawskim działa Powiatowe Centrum Reagowania Kryzysowego, przy Starostwie Powiatowym w Rawie Mazowieckiej, które zbiera informacje o zagrożeniach, przetwarza je i ustala plan działania. Pozwala to na racjonalizację wykorzystania wszystkich podmiotów działających w sferze ładu, porządku i bezpieczeństwa oraz prowadzenia akcji ratunkowych.

5.6. Aktywność społeczna i współpraca ponadgminna

Na terenie gminy Biała Rawska działają organizacje pozarządowe, których działania nakierowane są na pogłębienie rozwoju i integracji społecznej, zadbanie o potencjał kulturowy gminy, rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych, młodzieży czy seniorów. Dzięki aktywności mieszkańców gminy, podejmowanej samodzielnie lub we współpracy z władzami samorządowymi, w istotny sposób zostaje wzbogacony zakres działań na rzecz mieszkańców gminy, przede wszystkim tych najbardziej potrzebujących opieki i wsparcia.

Tabela 46. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i kluby sportowe działające na terenie gminy Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)

Rodzaj	Nazwa
Stowarzyszenia, związki	Fundacja Generator Kultury, Biała Rawska Bialski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Biała Rawska Bialskie Stowarzyszenie Historyczne Biała Rawska Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło w Białej Rawskiej Związek Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych RP Koło w Białej Rawskiej Stowarzyszenie Wędkarskie „Złoty Karaś” Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Fruktus” Stowarzyszenie ALBI Artheamus Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych SIS „ALFA” Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Białej Rawskiej Stowarzyszenie „Nasza Mała Ojczyzna” Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie „SZANSA” RSA „SZANSA” Klub Abstynencki „Przedwiośnie”
Kluby sportowe	Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Białka” w Białej Rawskiej Ludowy Klub Sportowy „WULKAN” Wólka Lesiewska Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Białka” w Białej Rawskiej Klub Sportowy „Viktoria” – Chrzęszczew Ludowy Klub Sportowy „Biała Rawska” Ludowy Klub Sportowy „Iskra – Dobropasz” Bąbsk Ludowy Klub Sportowy „Wola” w Woli-Chojnacie Miejski Klub Sportowy „TRYTON” Biała Rawska Bialski Klub Tenisa Stołowego w Białej Rawskiej Bialski Klub Tenisa Ziemnego w Białej Rawskiej Klub Sportowy HERKULES, Biała Rawska
Koła Gospodyń Wiejskich	KGW w Chodowie KGW w Dańkowie KGW w Jelitowie KGW Nartowanie KGW w Teodozjowie KGW w Szczukach KGW w Marianowie „Jagódka” KGW w Niemirowicach
Inne	Galeria Rękodzieła LAWENDÓWKA Ossa Wioska Mchu i Paproci / Stolarenka pod Paprocią w Wólce Lesiewskiej

Aktywność mieszkańców gminy przejawia się również w uczestnictwie w wyborach. Frekwencja wyborcza w ostatnich wyborach w gminie wyniosła:

- wybory samorządowe w 2014 roku: 58,58%,
- wybory prezydenckie w 2020 roku: 68, 76 %.

Miastami partnerski dla miasta Biała Rawska są: Chmielnik (województwo świętokrzyskie) oraz Valpovo w Chorwacji.

Gmina Biała Rawska jest członkiem organizacji:

- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
- Stowarzyszenie Powiatów i Gmin Dorzecza Bzury
- Samorządowe Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej
- Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego
- Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki”.

Lokalna Grupa Działania „Kraina Rawki” działa na obszarze gmin powiatu rawskiego: Rawa Mazowiecka, Biała Rawska, Regnów, Cielądz, Sadkowice oraz gmin powiatu żyrardowskiego: Wiskitki, Puszcza Mariańska. Celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ukierunkowana na: społeczność (poparcie oddolnych inicjatyw oraz wspomagania społeczności lokalnych), promocję regionu (promowanie regionu pod względem turystycznym i inwestycyjnym), wyrównanie szans (przeciwdziałanie wykluczeniu, działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób powyżej 50 roku życia).

6. BUDŻET I POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY

6.1. Finanse gminy Biała Rawska

Do ważniejszych czynników decydujących o możliwościach rozwoju każdej jednostki terytorialnej są jej zasoby finansowe, które w znacznym stopniu warunkują to, jakie można na danym etapie stawiać cele oraz w jaki sposób te cele osiągać. Podstawowym elementem analizy sytuacji finansowej jest bilans dochodów i wydatków budżetowych. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy.

Wykres 21. Dochody i wydatki budżetu Gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

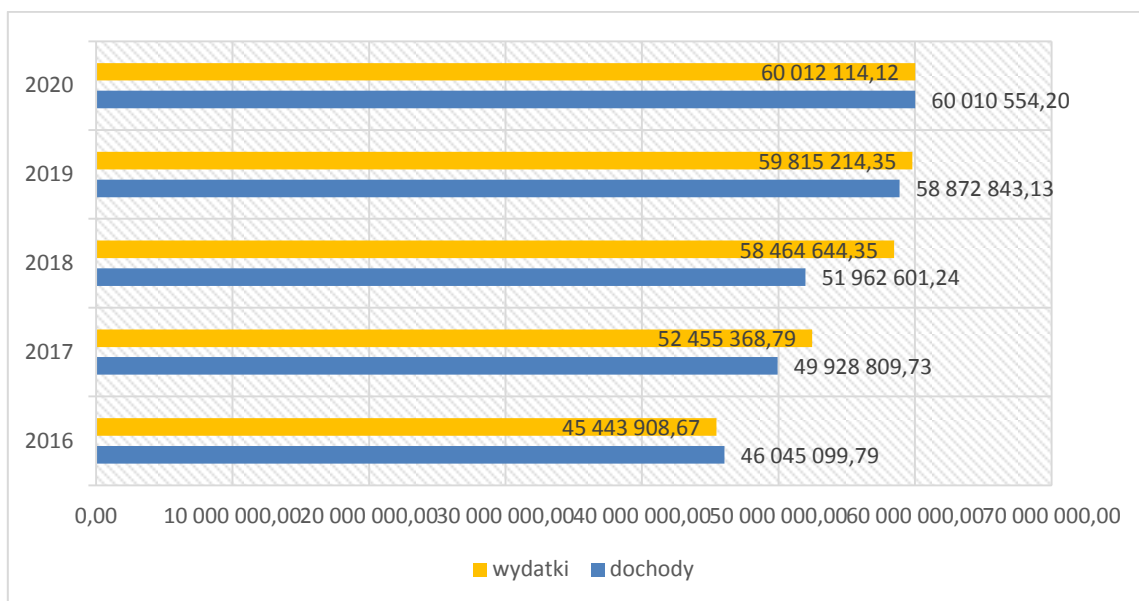

Tabela 47. Dochody budżetu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Źródła dochodów	2016	2017	2018	2019	2020
Subwencja ogólna z budżetu	12.633.061,00	12.430.315,00	13.179.945,00	14.219.752,00	15.568.867,00
Dotacja celowa na zadania zlecone	13.370.154,15	16.137.775,32	16.244.871,43	17.784.027,74	20.472.964,29
Dotacja na dofinansowanie własnych zadań bieżących	1.543.057,80	2.657.914,39	1.490.154,99	2.480.235,88	2.128.106,17
Dotacja na dofinansowanie inwestycji	1.914.584,67	1.998.235,94	3.043.580,86	5.942.470,45	1.185.365,90
Dochody z majątku gminy	62.958,11	25.854,58	74.972,41	48.405,93	32.044,78
Podatki i opłaty	8.358.428,42	9.524.664,55	9.553.330,53	9.588.569,35	10.005.130,28
Pozostałe dochody własne	8.162.855,64	7.154.049,95	8.375.746,02	8.809.381,78	10.618.075,78
Razem	46.045.099,79	49.928.809,73	51.962.601,24	58.872.843,13	60.010.554,20

Podstawowym rodzajem dochodów budżetowych, które warunkują możliwości rozwojowe gminy Biała Rawska, tak jak każdej innej jednostki terytorialnej są dochody

własne, czyli środki uwarunkowane poziomem lokalnej aktywności. Wysokość dochodów własnych zależy przede wszystkim od:

- poziomu zamożności społeczności lokalnej, która odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych,
- poziomu zainwestowania miasta, który wpływa na skalę dochodów z tytułu podatku CIT i podatku od nieruchomości.

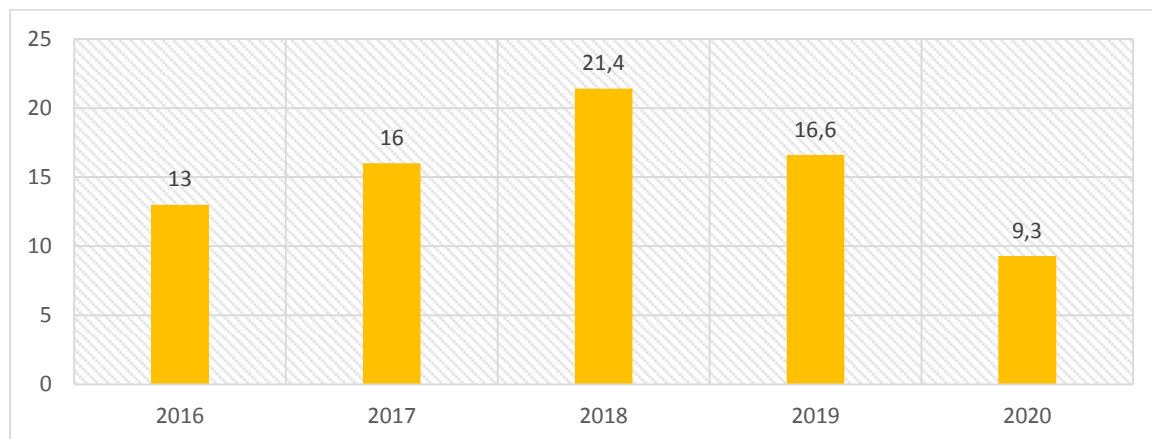
Poziom dochodów własnych gminy Biała Rawska sukcesywnie się zwiększał na przestrzeni lat 2016 – 2020.

Tabela 48. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Rodzaj wydatków	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	45.443.908,67	52.455.368,79	58.464.644,35	59.815.214,35	60.012.114,12
Wydatki inwestycyjne	5.921.335,31	8.398.033,98	12.531.273,18	9.952.226,95	5.607.486,18

W okresie objętym analizą tj. na przestrzeni lat 2016 – 2020 wydatki budżetowe gminy Biała Rawska wykazują znaczną tendencję wzrostową. Zwiększają się również wydatki inwestycyjne gminy w analizowanym okresie.

Wykres 22. Udział % wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem w budżecie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

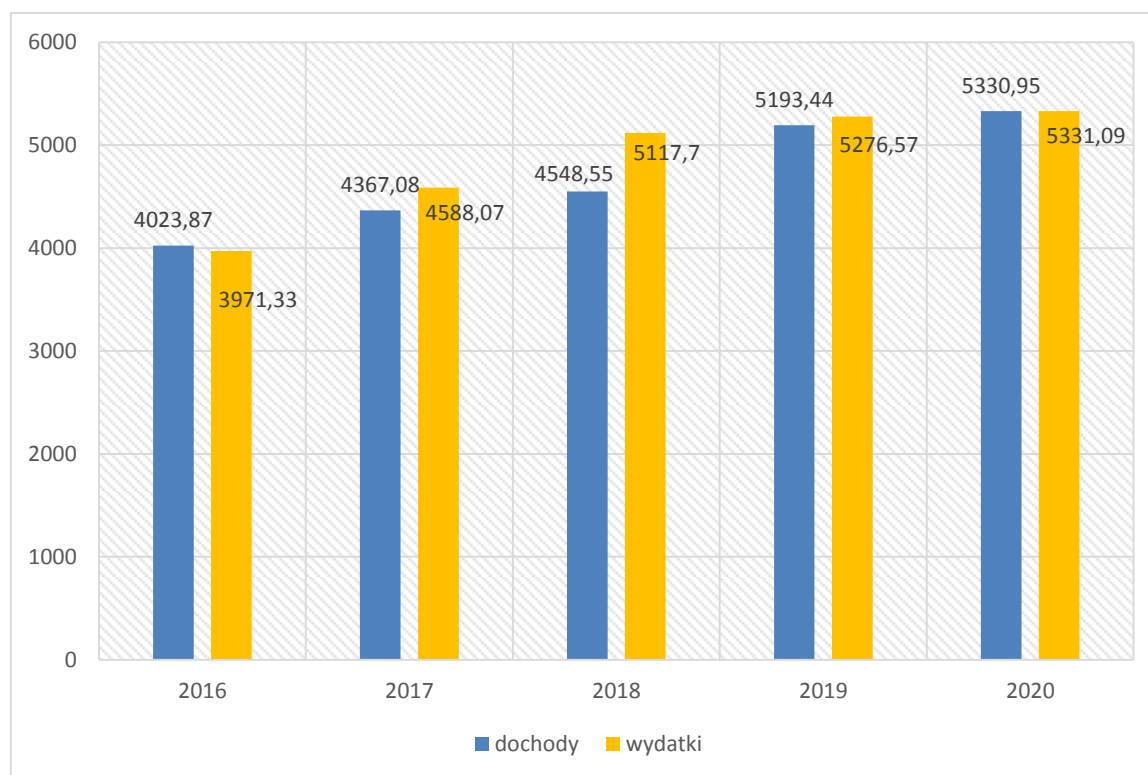

W analizowanym okresie wydatki inwestycyjne gminy Biała Rawska wykazywały dość znaczne zróżnicowanie. Zdecydowana większa skala inwestycji w roku 2018 istotnie wpłynęła na wzrost poziomu życia lokalnej społeczności, jednak spowodowała jednocześnie określone konsekwencje finansowe dla gminy

Tabela 49. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska według działów w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie wydatków wg działów	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo i łowiectwo	1.389.197,21	1.774.568,69	4.408.202,45	1.292.574,70	1.677.397,61
Transport i łączność	3.461.139,35	5.249.174,19	6.198.714,92	3.203.487,08	2.099.407,01
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2.654.989,77	3.922.585,64	2.874.113,74	5.488.489,21	3.705.746,54
Gospodarka mieszkaniowa	750.756,61	632.362,63	635.151,88	855.182,82	4.175.347,94
Oświata i wychowanie	13.187.957,90	14.345.396,33	16.098.945,50	17.363.472,19	17.804.192,27
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.120.429,72	1.212.857,00	1.296.749,89	1.491.736,11	1.144.569,54
Ochrona zdrowia	174.593,09	190.340,24	189.413,88	252.631,97	149.591,51
Pomoc społeczna	15.370.033,25	18.046.129,06	18.254.151,29	3.659.928,32	3.684.080,85
Kultura fizyczna i sport	293.587,82	258.108,67	581.371,38	312.151,39	275.420,02
Administracja publiczna	4.192.540,96	4.445.133,24	4.610.251,15	4.967.260,83	5.049.776,79
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1.482.257,17	562.732,39	395.086,52	399.770,61	350.442,80
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,00	61.335,05	0,00	0,00	0,00

Wykres 23. Dochody i wydatki budżetu gminy Biała Rawska na 1 mieszkańca w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

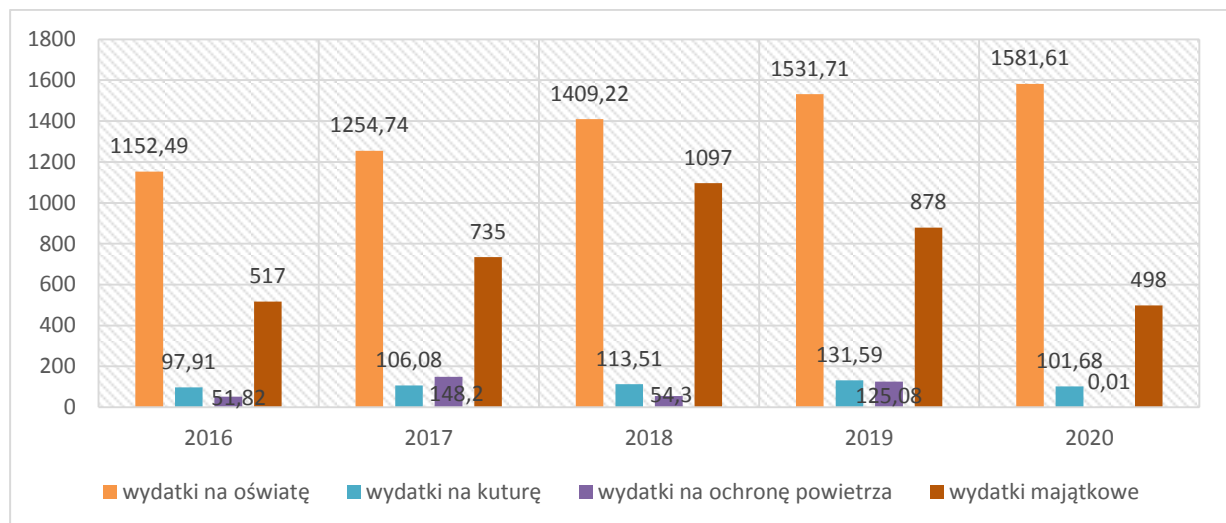

Dochody budżetu na 1 mieszkańca gminy Biała Rawska na przestrzeni lat 2016 – 2019 systematycznie wzrastają. W 2020 r. dochód w przeliczeniu na 1 osobę w gminie wyniósł 5 330,95 zł i był aż o 1 307,08 zł wyższy w stosunku do 2016 r. Dochody przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca Polski

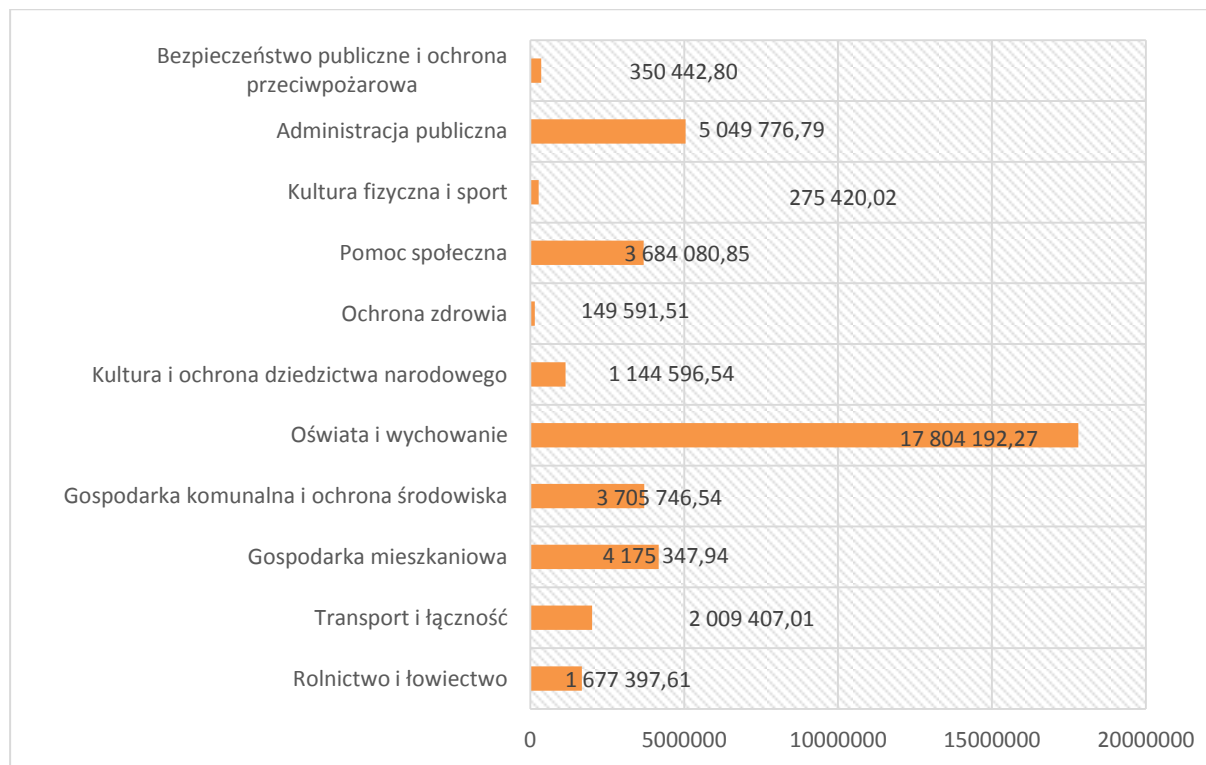
i województwa, niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca powiatu rawskiego (które wynosiły w 2020 r. – 5 619,60 zł)

Poziom wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 również wyznaczał trend rosnący. W 2020 r. wydatki budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 osobę w gminie były na poziomie 5 331,09 zł i były o 1 359,76 zł wyższe w stosunku do 2016 r. Wydatki przypadające na 1 mieszkańca gminy są niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca Polski i województwa, również niższe od wydatków przypadających na 1 mieszkańca powiatu rawskiego, które w 2020 r. wynosiły 5488,51 zł.

Wykres 24. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska na 1 mieszkańca według rodzajów w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)

Wykres 25. Struktura wydatków budżetu Gminy Biała Rawska według rodzajów w 2020 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Najwięcej środków finansowych gmina Biała Rawska przeznacza na oświatę i wychowanie oraz administrację publiczną.

6.2. Polityka inwestycyjna gminy i środki zewnętrzne

Gmina Biała Rawska na realizację zadań inwestycyjnych pozyskuje środki zewnętrzne z różnych źródeł. Dodatkowe źródła finansowania inwestycji w gminie stanowią głównie:

- dotacje i dofinansowania z łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi i Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego w Łodzi
- dofinansowania z: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i innych,
- dofinansowania ze środków unijnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- preferencyjne kredyty i pożyczki z banków komercyjnych.

Tabela 50. Udział pozyskanych środków zewnętrznych gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Pozyskane środki zewnętrzne	2.257.741	2.116.436	3.043.581	5.942.470	1.185.366
w tym: z UE	619.284	1.381.794	1.319.263	4.718.751	340.838

Tabela 51. Wybrane inwestycje i zadania zrealizowane na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2019 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)

Wybrane zadania, inwestycje	Kwota (zł)	Źródła finansowania/ Program
Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Grzymkowicach	15.150	Fundusz sołecki
Przebudowa dróg gminnych poprzez położenie nakładki asfaltowej lub betonowej w miejscowościach: Biała Rawska, Aleksandrów, Antoninów, Babsk, Błażejewice, Bronisławów, Chodnów, Chrzęszczewek, Chrzęszczewek, Franopol, Janów, Julianów Lesiewski, Konstantynów, Marianów, Orla Góra, Pachy, Podsędkowice, Porady Górne, Rokszycy, Rzeczków, Studzianek, Szwejki Małe, Teresin, Teodozjów, Tuniki, Wilcze Piętki, Wola-Chojnata, Zofianów, Niemirowice	954.742,65	Środki własne
Przebudowa drogi gminnej nr 113004E Rzeczków – Błażejewice – Niemirowice	1.193.920	Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej
Przebudowa drogi gminnej Grzymkowice – Białogórze – etap I	1.100.978,82	Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej 2016-2019
Przebudowa budynku w m. Białogórze na mieszkania socjalne	146.673,87	Fundusz Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego
Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Topolowej i Polnej	1.241.459,12	Regionalny Program

w Białej Rawskiej		Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Mickiewicza 25 w Białej Rawskiej	950.606,72	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
Modernizacja sieci ciepłowniczej w Białej Rawskiej etap III	774.500	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi
Przebudowa drogi gminnej Dańków – Pachy	2.976.000	Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej
Przebudowa odcinków dróg poprzez wykonanie nakładki asfaltowej w miejscowościach: Aleksandrów, Antoninów, Babsk, Byki, Chodnów, Chrzęszczewek, Franopol	1.295.205,10	Środki własne
Biała Rawska –centrum aktywnej turystyki rodzinnej w Dolinie Rawki	4.596 059,42	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie miasta Biała Rawska Urzędu Miasta (Urzędu Stanu Cywilnego, Wydziału Oświaty i Klubu Abstynenckiego)	1 581.232,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
Przebudowa drogi gminnej Grzymkowie- Białogórne	1.101.000	Fundusz Dróg Samorządowych
Budowa sieci wodociągowej w gminie Biała Rawska wraz z oczyszczalnią ścieków w Błażewicach oraz przebudowa SUW w Babsku	3.938.019,33	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Europa inwestująca w obszary wiejskie
Budowa składanego lodowiska sezonowego w ramach programu „Biały Orlik” w Białej Rawskiej	389.072,00	Ministerstwo Sportu i Turystyki
Trakt spacerowy od Osiedla Mickiewicza do Ośrodka Sportu i Rekreacji w Białej Rawskiej.	962 836,25	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Biała Rawska	2.349.940	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
Program Edukacji Ekologicznej realizowany w szkołach podstawowych na terenie gminy w roku szkolnym 2020/2021	286.874	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

W ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych Gmina Biała Rawska uzyskała pomoc 2 000 000 zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację budowy sieci wodociągowej w miejscowościach: Biała Rawska, Lesiew, Podsędkowice, Aleksandrów, Franklin, Dańków, Byki, Pachy.

Inwestycje, o które będzie zabiegała Gmina Biała Rawska w perspektywie do 2030 roku:

- rozbudowa sieci gazowej – inwestor indywidualny,
- budowa Zalewu Żurawia - inwestor Wody Polskie,
- budowa obwodnicy miasta Biała Rawska - inwestor Zarząd Województwa Łódzkiego,
- budowa przystanku CMK w Białej Rawskiej -inwestor Polskie Koleje Państwowe,
- instalacje OZE dla przedsiębiorców i indywidualnych odbiorców – indywidualne wnioski mieszkańców,
- doposażenia świetlic wiejskich – środki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i LGD Kraina Rawki,
- budowa placów zabaw na terenach wiejskich - pozyskanie środków przez LGD Kraina Rawki.

Jednym z instrumentów finansowania przedsięwzięć w gminie jest fundusz sołecki. Są to środki wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków życia ich mieszkańców. O konieczności wydatków z tego funduszu decydują mieszkańcy (podczas zebrania wiejskiego) na co mają zostać przeznaczone środki finansowe. Dlatego też, to samym mieszkańcom zależy na tym, aby środki były wydawane w sposób prawidłowy i efektywny.

Załącznik 1.

Obowiązujące na terenie gminy Biała Rawska dokumenty planistyczne, w tym: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Nazwa	Uchwała
1	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biała Rawska	Uchwała Nr IX/58/2011 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 17 czerwca 2011 r.
GMINA		
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska	Uchwała Nr XVIII/169/2000 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 marca 2000 r.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski	Uchwała Nr XI/78/03 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 sierpnia 2003 r.
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska fragmenty obszarów wsi: Rosławowice, Pągów, Porady Górne i Żurawia	Uchwała Nr XXXVIII/288/05 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 3 czerwca 2005 r.
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski	Uchwała Nr XXXIX/291/05 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 27 czerwca 2005 r.
5	Zmiana ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obrębu Żurawia, zatwierdzonego uchwałą Nr XVIII/169/2000 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska	Uchwała Nr XV/88/07 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 25 października 2007 r.
6	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski (fragmenty obszarów wsi: Białogórne, Dańków, Gołyń, Gośliny, Podlesie, Porady Górne, Szczuki, Teodozjów i Żurawia)	Uchwała Nr XV/86/07 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 25 października 2007 r.
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska fragmenty obrębów Babask, Gołyń, Studzianek i Wólka Babska	Uchwała Nr XXI/173/08 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 19 maja 2008 r.
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski (fragmenty obszarów wsi: Chrząższczew, Chrząższczewek, Jelitów, Wola-Chojnata i Wólka Lesiewska)	Uchwała Nr XXVIII/204/08 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 listopada 2008 r.
9	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski, fragmenty obszarów wsi: Gołyń, Przyłuski Nowe, Rokszycy, Wólka Lesiewska i Ossa	Uchwała Nr XL/319/09 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 października 2009 r.
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem	Uchwała Nr XXXIX/306/09 Rady Miejskiej Biała Rawska

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

	fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pagów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babaska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski	z dnia 8 października 2009 r.
11	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babask, Gołyń, Ossa, Pagów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babaska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski (fragmenty obszarów wsi: Franopol, Chrzęszczew, Chodnów i Żurawia)	Uchwała Nr XXXIX/307/09 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 8 października 2009 r.
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska fragment obszaru wsi Stanisławów	Uchwała Nr XLVI/348/10 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 marca 2010 r.
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska fragmenty obszarów wsi: Żurawia i Chodnów	Uchwała Nr XLVI/349/10 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 marca 2010 r.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Julianów Lesiewski, Rosławowice i Wólka Lesiewska	Uchwała Nr X/73/11 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 22 sierpnia 2011 r.
15	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Stanisławów	Uchwała Nr XXV/177/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
16	Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Biała Rawska i miasta Biała Rawska	Uchwała Nr XXV/173/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
17	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Aleksandrów – Podsekowice, Białogórne, Białogórne – Biała Wieś, Chrzęszczew – Chrzęszczewek, Dańków, Gośliny, Gołyń, Koprzywna, Ossa, Niemirowice, Pachy, Porady Górne, Podlesie, Rosławowice, Stara Wieś, Teodozjów, Wólka Lesiewska, Wola-Chojnata, Zofianów, Żurawia i Zakrzew	Uchwała Nr XXV/178/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
18	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Narty	Uchwała Nr XXXI/235/13 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 23 maja 2013 r.
19	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Babask	Uchwała Nr XXXII/248/13 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 21 czerwca 2013 r.
20	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XXXII/248/13 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 21 czerwca 2013r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Babask	Uchwała Nr XLIX/389/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 października 2014 r.
21	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XXI/173/08 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 19 maja 2008r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obrębów Babask, Gołyń, Studzianek i Wólka Babaska	Uchwała Nr XLIX/390/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 października 2014 r.
22	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Babask, Lesiew i Zofianów, Marchaty, Ossa, Rzeczków, Wola-Chojnata, Wólka Lesiewska, Nowy Chodnów, Żurawia i Dańków	Uchwała Nr IV/34/15 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 16 stycznia 2015 r.
23	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, na fragmentach obszarów wsi: Koprzywna, Wólka Lesiewska i Białogórne oraz w zakresie zmiany ogólnych ustaleń	Uchwała Nr IX/85/15 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 czerwca 2015 r.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

	dotyczących warunków zabudowy w terenach o funkcji rolnictwo z zabudową zagrodową	
24	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Gołyń i Studzianek, Żurawia	Uchwała Nr XI/104/15 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 24 września 2015 r.
25	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi Bronisławów i Rokszyce	Uchwała Nr XXIII/183/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 29 czerwca 2016 r.
26	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Słupce i Szwejki Małe	Uchwała Nr XXIV/196/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 sierpnia 2016 r.
27	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Białogórne, Gośliny, Franklin i Aleksandrów, Marchaty	Uchwała Nr XXXIII/285/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 21 kwietnia 2017 r.
28	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Nowy Chodnów i Narty	Uchwała Nr XXXV/301/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 21 czerwca 2017 r.
29	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska,	Uchwała Nr XXXVII/331/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 15 września 2017 r.
30	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Ossa	Uchwała Nr XXXIX/352/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 24 listopada 2017 r.
31	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Lesiew	Uchwała Nr XXXIX/353/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 24 listopada 2017 r.
32	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Marchaty, Koprzywna, Wola-Chojnata i Żurawia	Uchwała Nr XXXIX/351/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 24 listopada 2017 r.
33	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragment obszaru wsi Babbsk	Uchwała Nr XLVI/401/18 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 12 czerwca 2018 r.
34	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi Franopol i Rzeczków	Uchwała Nr XLVI/402/18 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 12 czerwca 2018 r.
35	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, na fragmencie obszaru wsi, Julianów Lesiewski	Uchwała Nr III/13/18 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 14 grudnia 2018 r.
36	Zmiana uchwały Nr IV/34/15 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 16 stycznia 2015 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Babbsk, Lesiew i Zofianów, Marchaty, Ossa, Rzeczków, Wola-Chojnata, Wólka Lesiewska, Nowy Chodnów, Żurawia i Dańków (Dziennik Urzędowy Województwa łódzkiego z dnia 2 marca 2015r poz. 710) na fragmencie obszaru wsi Marchaty (fragment działki ewidencyjnej Nr 362/1)	Uchwała Nr III/14/18 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 14 grudnia 2018 r.
37	Zmiana uchwały Nr IV/34/15 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 16 stycznia 2015 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, fragmenty obszarów wsi: Babbsk, Lesiew i Zofianów, Marchaty, Ossa, Rzeczków, Wola-Chojnata, Wólka Lesiewska, Nowy Chodnów, Żurawia i Dańków (Dziennik Urzędowy Województwa łódzkiego z dnia 2 marca 2015r poz. 710) na fragmencie obszaru wsi Marchaty (fragmenty działek ewidencyjnych Nr 315 i 316/1)	Uchwała Nr III/15/18 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 14 grudnia 2018 r.
38	Zmiana uchwały Nr XI/78/03 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 sierpnia 2003r. w sprawie	Uchwała Nr XX/152/20 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

	miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów wsi: Babsk, Gołyń, Ossa, Pągów, Porady Górne, Rokszycy, Rosławowice, Studzianek, Wólka Babska, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski (Dziennik Urzędowy Województwa łódzkiego Nr 291 poz. 2528 ze zmianami) w zakresie fragmentu obszaru położonego we wsi Gołyń	z dnia 28 stycznia 2020 r.
39	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, na fragmentach obszarów wsi: Antoninów, Porady Górne, Wólka Lesiewska i Żurawia	Uchwała Nr XXXI/211/20 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 27 listopada 2020 r.
40	Zmiana uchwały Nr XXXIX/351/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmenty obszarów: Marchaty, Koprzywna, Wola-Chojnata i Żurawia (zmiana dotyczy terenów o symbolach 26.98.RMu, 26.99.RMu i 26.100.RMu, położonych we wsi Marchaty)	Uchwała Nr XXXIII/232/21 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 29 stycznia 2021 r.
41	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska, na fragmentach wsi: Marchaty, Rosławowice, Rzeczków, Studzianek i Żurawia	Uchwała Nr XLI/290/21 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 27 sierpnia 2021 r.
MIASTO		
1	Zmiana ustaleń miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska	Uchwała Nr XXXVII/240/97 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 sierpnia 1997 r.
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności.	Uchwała Nr IX/61/03 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 2 lipca 2003 r.
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska.	Uchwała Nr XX/169/04 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 10 marca 2004 r.
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności. (fragment położony przy drodze powiatowej Nr 4121E)	Uchwała Nr XLII/316/05 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 26 października 2005 r.
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Biała Rawska zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXVII/240/97 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska (fragment położony przy ul. T. Kościuszki)	Uchwała Nr VIII/53/07 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 23 kwietnia 2007 r.
6	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności (obszary położone w rejonie ul. Mickiewicza i Narutowicza)	Uchwała Nr XV/90/07 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 25 października 2007 r.
7	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności (obszar położony w rejonie ul. 15-go Grudnia)	Uchwała Nr XXVIII/205/08 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 listopada 2008 r.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ul. Jana Pawła II, Ogrodowej i 15-Grudnia oraz ul. Polnej i Narutowicza.	Uchwała Nr XL/318/09 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 30 października 2009 r.
9	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem	Uchwała Nr XXXIX/308/09 Rady Miejskiej Biała Rawska

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

	fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności (obszary położone w rejonie ul. Topolowej i Polnej)	z dnia 8 października 2009 r.
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności (obszar położony w rejonie ulicy Mickiewicza, Placu Wolności, Szerokiej i Zakątnej)	Uchwała Nr X/74/11 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 22 sierpnia 2011 r.
11	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska z wyłączeniem fragmentów położonych w rejonie: ul. Ogrodowej i 15-go Grudnia, ul. Kościuszki, ul. Polnej i Narutowicza oraz Placu Wolności (obszar położony w rejonie ulicy Szerokiej i Placu Wolności)	Uchwała Nr X/75/11 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 22 sierpnia 2011 r.
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska, obszary położony w rejonie ulic: Mickiewicza oraz Wojska Polskiego i Ogrodowej	Uchwała Nr XXV/174/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
13	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru m. Biała Rawska, obszary położone w rejonie ulicy Wojska Polskiego i Topolowej	Uchwała Nr XXV/175/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
14	Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na obszarze gminy Biała Rawska i miasta Biała Rawska	Uchwała Nr XXV/173/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
15	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ulic: Jana Pawła II, Wojska Polskiego, Mickiewicza, Polnej i Narutowicza i Wiejskiej	Uchwała Nr XXV/176/2012 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 29 listopada 2012 r.
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszar położony w rejonie ulicy 15-go Grudnia	Uchwała Nr XLV/357/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 26 czerwca 2014 r.
17	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ulic: Wojska Polskiego, Mickiewicza, Placu Wolności i Jana Pawła II, Kościuszki i Wiejskiej	Uchwała Nr XLI/335/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 marca 2014 r.
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszar położony w rejonie ulicy Topolowej	Uchwała Nr XLVII/371/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 28 sierpnia 2014 r.
19	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ul. Jana Pawła II, Ogrodowej i 15-Grudnia oraz ul. Polnej i Narutowicza, na fragmencie położonym przy ul. Ogrodowej	Uchwała Nr III/16/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 9 grudnia 2014 r.
20	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ul. Mickiewicza, Ogrodowej, Jana Pawła II i Kościuszki	Uchwała Nr IV/33/15 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 16 stycznia 2015 r.
21	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska	Uchwała Nr XXIV/195/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 sierpnia 2016 r.
22	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, fragment obszaru położony w rejonie ul. Topolowej	Uchwała Nr XXVI/216/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 października 2016 r.
23	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszar położony w rejonie ulicy Plantowej	Uchwała Nr XXVI/217/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 października 2016 r.
24	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ulic: Narutowicza – Szerokiej, 15-Grudnia oraz Wiejskiej i Plantowej	Uchwała Nr XXVI/218/16 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 25 października 2016 r.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Biała Rawska

25	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, fragment obszaru położony w rejonie ul. Brukowej	Uchwała Nr XXXIII/286/17 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 21 kwietnia 2017 r.
26	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, na fragmentach położonych w rejonie ul. Jana Pawła II i Targowej	Uchwała Nr XVII/122/19 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 26 listopada 2019 r.
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, na fragmencie położonym w rejonie ul. Przemysłowej	Uchwała Nr XVII/123/19 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 26 listopada 2019 r.
26	Zmiana uchwały Nr III/16/14 Rady Miejskiej Biała Rawska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, obszary położone w rejonie ul. Jana Pawła II, Ogrodowej i 15-go Grudnia oraz ul. Polnej i Narutowicza, na fragmencie położonym przy ul. Ogrodowej (zmiana dotyczy terenu o symbolu 3.85.U, położonego przy ul. Ogrodowej)	Uchwała Nr XXXIII/233/21 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 29 stycznia 2021 r.
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Biała Rawska, na fragmencie położonym w rejonie ul. Topolowej	Uchwała Nr XLI/291/21 Rady Miejskiej w Białej Rawskiej z dnia 27 sierpnia 2021 r.

SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

Spis tabel

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie gminy Biała Rawska na dzień 1 stycznia 2021 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	8
Tabela 2. Zestawienie budynków na terenie gminy Biała Rawska – stan na 1 stycznia 2021 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	10
Tabela 3. Kategorie dróg w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	15
Tabela 4. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	16
Tabela 5. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	17
Tabela 6. Obiekty inżynierskie na drogach gminnych (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	18
Tabela 7. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego z terenu gminy Biała Rawska (dane: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, stan na: wrzesień 2021)	18
Tabela 8. Statystyki liczby ludności w gminie Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	23
Tabela 9. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Biała Rawska zameldowanych na pobyt stały i czasowy w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	23
Tabela 10. Zestawienie budynków mieszkalnych i lokali mieszkalnych na terenie gminy Biała Rawska – stan na 1 stycznia 2021 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	27
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska w roku 2019 (dane: GUS):	28
Tabela 12. Wyposażenie mieszkań na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska w roku 2019 (dane: GUS):	28
Tabela 13. Podmioty w sektorze prywatnym na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)	29
Tabela 14. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biała Rawska wg klas wielkości w latach 2016 – 2019 (dane: GUS)	32
Tabela 15. Podmioty według głównych grup rodzajów działalności PKD 2007 na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)	32
Tabela 16. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)	32
Tabela 17. Użytkowanie gruntów rolnych i leśnych na terenie gminy Biała Rawska na dzień 1 stycznia 2021 r. dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	34
Tabela 18. Klasyfikacja gleb użytków rolnych w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	34
Tabela 19. Liczba gospodarstw na terenie gminy Biała Rawska w roku 2021 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	35
Tabela 20. Zmiany stopy bezrobocia w powiecie rawskim w latach 2016-2020 (dane: GUS)	36
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rawie Mazowieckiej z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej)	37
Tabela 22. Powierzchnie gruntów leśnych i lasów według form własności w latach 2016-2020 na terenie gminy Biała Rawska (dane: GUS)	38
Tabela 23. Gospodarka leśna na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS).....	39

Tabela 24. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Biała Rawska (dane na dzień 31.09.2021 r.: http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf)	39
Tabela 25. Charakterystyka ujęć wód podziemnych – stacji uzdatniania wody na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	40
Tabela 26. Dane dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej, *GUS)	40
Tabela 27. Dane dotyczące oczyszczalni ścieków działające na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	41
Tabela 28. Dane dotyczące oczyszczania ścieków w gminie Biała Rawska (dane: GUS)	41
Tabela 29. Dane dotyczące gospodarowania odpadami na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	42
Tabela 30. Infrastruktura elektroenergetyczna na terenie gminy Biała Rawska - zestawienie (dane: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź – Teren)	43
Tabela 31. Zużycie energii na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS)	44
Tabela 32. Sposoby zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	44
Tabela 33. Dane dotyczące wychowanie przedszkolnego na terenie gminy Biała Rawska (dane: GUS)	47
Tabela 34. Informacje o szkołach podstawowych na terenie gminy Biała Rawska w roku 2020 (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)	48
Tabela 35. Liczba rodzin korzystających z pomocy M-GOPS z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)	49
Tabela 36. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin korzystających z pomocy M-GOPS z terenu gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)	49
Tabela 37. Realizacja zadań w M-GOPS w Białej Rawskiej (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)	50
Tabela 38. Środki finansowe na opiekę społeczną wg źródeł pochodzenia w M-GOPS w Białej Rawskiej (dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej)	50
Tabela 39. Dane dotyczące M-GOK w Białej Rawskiej w latach 2016-2020 (dane: GUS)	52
Tabela 40. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Białej Rawskiej (dane: M-GOK w Białej Rawskiej)	52
Tabela 41. Dane dotyczące M-GBP w Białej Rawskiej w latach 2016-2020 (dane: GUS)	53
Tabela 42. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna na terenie gminy Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	53
Tabela 43. Działające kluby sportowe w gminie Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)	54
Tabela 44. Baza turystyczna i agroturystyczna na terenie gminy Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)	54
Tabela 45. Wyposażenie jednostek OSP w gminie Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)	56
Tabela 46. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i kluby sportowe działające na terenie gminy Biała Rawska (dane Urzędu Miasta i Gminy Biała Rawska)	57
Tabela 47. Dochody budżetu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	59
Tabela 48. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	60
Tabela 49. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska według działów w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	61
Tabela 50. Udział pozyskanych środków zewnętrznych gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	63

Tabela 51. Wybrane inwestycje i zadania zrealizowane na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2019 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	63
--	----

Spis wykresów

Wykres 1. Powierzchnia sołectw w gminie Biała Rawska w ha (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)..	6
Wykres 2. Liczba mieszkańców miejscowości na terenie gminy Biała Rawska w roku 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	7
Wykres 3. Przeznaczeni gruntów na terenie miasta i wsi w gminie Biała Rawska (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	9
Wykres 4. Dynamika zmian liczby ludności gminy Biała Rawska w latach 2003-2020 (dane: GUS).....	22
Wykres 5. Struktura ludności gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 według płci (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	23
Wykres 6. Dynamika zmian przyrostu naturalnego i salda migracji w gminie Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS).....	25
Wykres 7. Struktura ludności gminy Biała Rawska według ekonomicznych grup wieku w latach 2016 – 2020 (dane: GUS).....	25
Wykres 8. Struktura ekonomicznych grup wiekowych na terenie gminy Biała Rawska według miejsca zamieszkania w roku 2000 (dane: GUS).....	25
Wykres 9. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Biała Rawska na przestrzeni lat 2016– 2020 (dane: GUS)	26
Wykres 10. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2016– 2020 w gminie Biała Rawska (dane: GUS)	26
Wykres 11. Liczba mieszkań na terenie gminy w latach 2016-2019 (dane: GUS)	27
Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)	29
Wykres 13. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS).....	30
Wykres 14. Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie Biała Rawska (dane: GUS).....	30
Wykres 15. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: GUS).....	31
Wykres 16. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2020 r. – porównanie wskaźnika dla Polski, województwa łódzkiego, powiatu rawskiego i gminy Biała Rawska (dane: GUS).....	31
Wykres 17. Nowo zarejestrowane i wyrejestrowane podmioty gospodarki narodowej w gminie Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS)	31
Wykres 18. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według miejsca zamieszkania w gminie Biała Rawska na przestrzeni lat 2016-2020 (dane: Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej).....	36
Wykres 19. Ilość odpadów w Mg zebranych z terenu Gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	42
Wykres 20. Liczba gospodarstw objętych selektywną zbiórką odpadów z terenu Gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	42
Wykres 21. Dochody i wydatki budżetu Gminy Biała Rawska w latach 2016 – 2020 (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	59
Wykres 22. Udział % wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem w budżecie gminy Biała Rawska w latach 2016-2020 (dane: GUS).....	60
Wykres 23. Dochody i wydatki budżetu gminy Biała Rawska na 1 mieszkańca w latach 2016-2020 (dane: GUS)	61
Wykres 24. Wydatki budżetu gminy Biała Rawska na 1 mieszkańca według rodzajów w latach 2016-2020 (dane: GUS)	62
Wykres 25. Struktura wydatków budżetu Gminy Biała Rawska według rodzajów w 2020 r. (dane: Urząd Miasta i Gminy w Białej Rawskiej)	62

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Biała Rawska na terenie powiatu rawskiego (dane: geportal powiatu rawskiego)	5
Rysunek 2. Mapa uwarunkowań przestrzeni i rozmieszczenia zabudowy na terenie miasta Biała Rawska (dane: https://bialarawska.e-mapa.net/ https://bialarawska.e-mapa.net/)	10
Rysunek 3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Biała Rawska (dane: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała Rawska)	11
Rysunek 4. Mapa sieci hydrograficznej i ukształtowania terenu gminy Biała Rawska (dane: https://bialarawska.e-mapa.net/ https://bialarawska.e-mapa.net/)	14
Rysunek 5. Mapa infrastruktury komunikacyjnej gminy Biała Rawska (dane: opracowanie własne na podst. https://bialarawska.e-mapa.net/ https://bialarawska.e-mapa.net/)	16
Rysunek 6. Obiekty zabytkowe z terenu gminy Biała Rawska (fotografie: http://www.polskiezabytki.pl)	20